

ELAZIĞ

KÜLTÜR ve TANITMA VAKFI DERGİSİ Yıl:30 Sayı:51 Temmuz 2019

Vakfımızın, TURSAB Orta Anadolu Bölge Başkanlığı ile yaptığı işbirliği sonucunda

“ELAZIĞ MERKEZLİ YUKARI FIRAT TURLARI”

Başladı.

ELAZIĞ

KÜLTÜR ve TANITMA VAKFI DERGİSİ

Künye

İmtiyaz Sahibi

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı adına
Mehmet ÇAĞLAR

Yayın Yönetmeni ve
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Murat Katiboğlu

Genel Koordinatör
Mustafa Fethi GÜRBÜZ

Yayın Kurulu
kim gelecek
Prof. Kerim SUNGUROĞLU
kim gelecek
Sevim (Anagür) KOYUNOĞLU
Mustafa TURAN
Cahit KOÇ
Prof. Kemal ÖZMEN

Yönetim Yeri ve Adresi
Sokullu Mehmet Paşa Cad. Ece Sk.
No: 15/3 Dikmen ANKARA
Tel: 0312 480 28 80
Fax: 0312 480 38 08
e-mail: info@elazigvakfi.org.tr

Tasarım

baskent tasarım

Nenehatun Cad. No:81/4 GOP
Çankaya - ANKARA
Tel: 0312 436 42 69
Faks: 0312 436 42 64
mail: bilgi@baskenttasarim.com
www.baskenttasarim.com.tr

Baskı

Ankara Ofset

Büyük Sanayi 1. Cadde
Necatibey İş Hanı Alt Kat No: 93/43-44
İskitler - Ankara
Tel: 0.312 384 50 63

Yayın Tarihi: Temmuz 2019

Yayın Türü: Yerel Süreli

Yayın Aralığı: 6 ay

Yayın Dili: Türkçe

İçindekiler

TÜRSAB'LA 11-14 NİSAN/2019 TARİHLERİNDE MALATYA VE ELAZIĞ İÇİN ORGANİZE ETTİĞİMİZ TANITIM PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE HARPUT'UN UNESCO SÜRECİNDE BUNDAN SONRA YAPILMASI GEREKENLER /MEHMET ÇAĞLAR	1
TURZİM ACENTELELERİNE ELAZIĞ TANITILDI	5
ELAZIĞ -ÇİPKÖY ABUTAHİR JEOTERMAL KAYNAKLARINA İLİŞKİN ÖN DEĞERLENDİRMELER / İSMET ÜLKER	9
İBRAHİM KULUÖZTÜRK / PROF.DR. KÖKSAL BALOŞ	13
OSMAN ÖZ OTOBİYOGRAFİSİ	14
AHLAKİ DEĞERLERİYLE BİR ZAMANLAR ELAZIĞ / SEVİM KOYUNOĞLU	16
BÜYÜK KOMUTAN ORGENERAL HARPUTLU YAKUP ŞEVKİ SUBAŞI	19
ELAZIĞ'LI OLMAK / NAŞİDE GÖKBUDAK	22
HARPUT'TAN ELAZIĞ'A (İKİNCİ BÖLÜM) / VEDAT AKAN YAZISI	24
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE HARPUT-ELAZIĞ / BEDRETTİN KELEŞTEMUR	28
TURİZMİN YÜKSELEN YILDIZI DEMİRYOLUNUN ELAZIĞ'A KAZANDIRACAKLARI / VEDAT KENT	33
ELAZIĞ GÜNDEMİNDE BİR GÜZEL ŞEHİR (2. BÖLÜM) / ŞENER BULUT	36
KAYBETTİKLERİMİZ	45

Bu dergi basın-meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir. Dergideki yazılarda ifade edilen görüş ve fikirler yazarlarına aittir. Yazıların bilimsel, dil ve imla sorumlulukları yine yazarların kendilerini bağlar. Bunlar Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı dergisinin düşünce politikasını yansıtan metinler olarak mütalâa edilmemelidir.

Mehmet ÇAĞLAR
Yönetim Kurulu Başkanı

**TÜRSAB'LA 11-14 NİSAN/2019
TARİHLERİNDE MALATYA VE ELAZIĞ
İÇİN ORGANİZE ETTİĞİMİZ TANITIM
PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE
HARPUT' UN UNESCO SÜRECİNDE
BUNDAN SONRA YAPILMASI GEREKENLER**

Dergimizin bu sayısında zaman ve süreç açısından zorunlu görmemiz nedeniyle iki önemli konuda görüş ve önerilerimize yer vermek istiyorum.

A. TÜRSAB'la 11-14 Nisan/2019 Tarihlerinde Malatya Ve Elazığ İçin Organize Ettiğimiz Tanıtım Programının Değerlendirilmesi :

1. Şubat ayında **TÜRSAB Orta Anadolu Bölge Temsil Kurulu Başkanı** ile görüştük. Seyahat Acentalarının yeni yerler aramak ve yeni tur güzergahları tespit etmek istediklerini öğrendik. Elazığ'ın tarihi, doğal ve turistik zenginliklerini, Harput' un UNESCO sürecini anlattık. Kendilerine Elazığ' ın önemini ve potansiyelini izah ettik. Sadece Malatya ile bir program düşünüyorlarmış, biz bunun Malatya ve Elazığ ortak programı olarak yapılmasını önerdik. Kendilerini ikna ettik. Onları şehirle irtibatlayarak "**Fırat Kalkınma Ajansı**"nı organizasyona dahil ederek bu etkinliği Elazığ ve Malatya programı olarak gerçekleştirdik. Seyahate Türkiye'nin önde gelen sayılı acentaları katıldı. Elazığ'dan önce 11 Nisan Perşembe günü program Malatya'dan başladı. Malatya programına Yönetim Kurulu üyemiz Vedat Kent' te eşlik etti.

Malatya'da yerel yönetimin ilgisi ile geçirilen iki günün sonunda program Elazığ'da devam etti. Elazığ'da son gün bir değerlendirme toplantısını programa biz dahil ettik. Pazar günü saat 14:00'da bu toplantı yapıldı. Elazığ

Valisi, Belediye Başkanı ve Malatya'dan yetkililer katıldı. Misafir seyahat acentalarının yetkilileri görüş ve önerileri ile eleştirilerini anlattılar.

- **Harput'un çok temiz olmadığını,**
- **Yemeklerin iyi, hizmetin vasat bile olmadığını,**
- **Malatya'dan daha çok tarihi ve turistik değerimizin olduğu, ancak pazarlama ve sunumda yetersiz kaldığımızı,**
- **Özetle ders çalışmamızı, bütün bu eksikleri tamamlamamız gerektiği sonucu ortaya çıktı.**

Bütün bunlara rağmen tur programlarına Elazığ'ı alacaklarını ilettiler.

2. Tespitlerimiz :

Bu programın üzerinden iki aydan fazla bir zaman geçtiği, **TURSAB**'a bağlı seyahat acentalarının Elazığ merkezli "**Yukarı Fırat Turları**" düzenlemeye başladıklarını, bu nedenle Elazığ'a ve Harput'a artan bir şekilde turist geldiğini öğreniyoruz. Ancak, turizm alt yapısı ile ilgili eleştiri ve uyarıların ne ölçüde dikkate alındığı konusundaki endişelerimiz devam etmektedir. Oysa, Harput'un turizme hazır hale getirilmesi için özellikle temizlik, tuvalet ve hizmet kalitesi gibi sorunlarının bir an önce ele alınmasını ve şehir yöneticilerinin turizm konusuna öncelik vererek turizm seferberliği ilan etmesini bekliyoruz.

3. Önerilerimiz :

a) Hamasi konuşmalar dışında fazla bir şey yapılmayan bu şehri turizme nasıl hazır hale getireceğiz. Bu konunun çok ciddi olarak düşünülmesi ve önlem alınması gerekiyor.

b) Derhal ve kısa bir zamanda bir "**Turizm Komisyonu**" kurulmalı.

c) Fırat Üniversitesinin teorik ve uygulamalı olarak turizm sektörüne entegre edilmesi sağlanmalı.

d) Bir "**Turizm Master Planı**" yapılmalı.

e) En kısa sürede otel müdürleri, Turizm Yüksek Okulu yetkilileri ve bu konu ile ilgili sivil toplum örgütleri arasında bir toplantı düzenlenmeli ve sonuçları tartışılmalıdır.

f) Turizmle ilgili okullarda öğrenim gören öğrencilerin mevcut tesislerde staj ve part time çalışmalarının sağlanması.

g) Uygulamalı Turizm Oteli projesinin devreye sokulması.

h) KUDEB bünyesinde "**Turizm Denetim Birimi**" kurulsun, böylece hem otel ve lokantaların ve hem de Harput'un turistik yönden denetimi gerçekleştirilsin.

i) Turizm Rehberlik eğitimi gündeme getirilsin ve rehber yetiştirilmesi sağlansın.

j) Harput'un **UNESCO** sürecinin planlanması ve en kısa zamanda "**YÖNETİM PLANININ**" yapılarak yürütülmesi ve bununla ilgili bir kurul oluşturulması. Biz bu konuda deneyimli ve akademisyen bir grupla çalışmalar yapıyoruz. Ancak, şehirle entegre olmamız gerekiyor. Harput'un UNESCO Mirası Geçici Listesi'ne alınması ile ilgili sürecin şehrin turizm potansiyelinde iyi ve doğru bir biçimde değerlendirilmesi. Ayrıca, Harput'ta tarihi ve

kültürel dokuyu bozan yapı ve unsurların bir an önce ortadan kaldırılması. Böylece artık konuşma dışında Harput'ta UNESCO sürecine uygun hale getirilmesinin sağlanması.

k) Harput Kalesi, Buzluk Mağarası, Meryem Ana Kilisesi, Ulu Camii, Sarahatun Camii, Arap Baba Türbesi ve Dabakhane gibi bir çok tarihi ve kültürel zenginliklerin ziyarete açık ve temiz bir biçimde turistlere sunumu sağlansın.

l) Şehirde çok kapsamlı bir sanat ve kültür etkinliği planlanmalı ve şehrin ulusal ve uluslararası tanıtımında bu etkinlik önemli bir rol oynamalı.

4. Sonsöz :

Her şehrin hikayesi yoktur. Oysa, bizim hikayemiz var. Ancak, şehirdeki olumsuz görüntü hikayenin önüne geçiyor. Buna karşın, birçok şehrin anlatacak bir hikayesi yok, lakin fazla olumsuzlukları olmadığı için bu eksiği kapatıyorlar. Öncelikle, turizmde devletin desteğinin önemli, ancak ondan daha önemlisi girişimcilerin ve yatırımcının vizyonu ve çabasıdır. Şehrin yöneticileri girişimcilerin yolunu açtığı takdirde bu sürece inanılmaz katkı vereceklerdir. Bu noktada yöneticilerin şehrin turizm potansiyeline yeterli katkıyı vereceklerini umut ediyoruz. Vakıf olarak ilk kez şehrin turizm potansiyelini bizim dışımızdakilere, özellikle bu konuda yetkili olan **TURSAB**'a anlatarak ve onları Elazığ'a getirerek önemli bir iş yaptığımızı düşünüyoruz. Bu nedenle yakaladığımız bu fırsatın iyi değerlendirilmesini arzu ediyoruz. Önerimiz, mevcut olumsuzlukların derhal giderilmesi ve bununla ilgili önlemlerin alınması, önerilerimizin hayata geçirilmesi ve şehrin çok kapsamlı olarak bir turizm tanıtım programına sokulması sağlanmalıdır.

B. Harput'un UNESCO Sürecinde Bundan Sonra Yapılması Gerekenler :

Daha önce ayrıntılı olarak açıkladığımız gibi, Elazığ Belediye Başkanlığımız ile 2017 yılında ortak geliştirdiğimiz Harput'un "**UNESCO Dünya Miras Listesi**" ne alınması ile ilgili proje 14 ay gibi kısa bir sürede sonuçlanmış ve 02.05.2018 tarihi itibarıyla Harput UNESCO "**Dünya Mirası Geçici Listesi**" ne kabul edilmiştir.

Bundan sonraki süreçte, beklentimiz; bir taraftan Harput'un tarihi ve kültürel dokuya uygun olarak ve evrensel bir planlama ile Beypazarı ve Safranbolu örneklerinde olduğu gibi halkın hizmetine hazır hale getirilmesi ve diğer taraftan da şehrin ekonomisine katkı vermek için Harput'un "**UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi**"nde yer aldığı haberinin herkese ve her kesime duyurularak gerekli tanıtım çalışmalarının yapılması idi. Ayrıca, önümüzdeki zaman diliminde şehrin bizimle yeni süreci iyi organize etmesi gerektiğini bekliyorduk. Ancak, üzülerek söylemek gerekirse, bizim heyecanımıza şehir her nedense cevap veremedi. Amiyane tabirle şehir UNESCO sürecine duyarsız kaldı ve kılını kıpırdatmadı. Bundan sonraki süreçte öncelikle "**Yönetim Planı**"nın yapılarak yürürlüğe konulması ve bununla ilgili bir "**Alan Yönetimi**"nin oluşturulması gerekmektedir. Biz Vakıf olarak bu konuda deneyimli ve akademisyen bir grupta çalışmalar yapmaya başladık. Ancak, şehir ile entegre olmamız gerekiyor. Lakin bu konuda şehir ile irtibat sağlayamadığımız gibi, şehir de kendi adına bununla ilgili herhangi bir adım atmıyor. Başka bir ifadeyle pasif kalıyor. Buna ilişkin görüş ve önerilerimize ileriki bölümde yer vereceğiz.

Bu aşamada beklentilerimiz ve yapılmasını arzu ettiğimiz ve bazı şeyler var. Öncelikle, Harput'un UNESCO "**Dünya Mirası Geçici Listesi**"ne 02 Mayıs 2018 tarihinde kabul edildiğine ilişkin bir levhanın Harput'un girişine konulması ve UNESCO ambleminin şehirde ve Harput'un çeşitli mekanlarında kullanılarak bu sürecin turizm potansiyelinde iyi ve doğru bir biçimde değerlendirilmesini istiyoruz. Ayrıca, Harput'ta tarihi ve kültürel dokuyu bozan yapı ve unsurların bir an önce ortadan kaldırılması. Böylece Harput'un kesin listeye alınma sürecine uygun hale getirilmesinin sağlanması. Tarihi ve kültürel mekanların ziyarete açık ve temiz bir biçimde turistlere sunumu gerçekleştirilmelidir.

Bu noktadan sonra Harput'un geçici listeden kalıcı listeye alınması ile ilgili çalışmaların iyi organize edilerek başlatılması ve sürdürülmesi gerekmektedir. Bu konuda Valilik, Belediye Başkanlığı, Üniversite, Sanayi ve Ticaret Odası ve sivil toplum kuruluşları devreye sokulmalıdır. Vakıf olarak biz de bu sürecin bir paydaşı olarak bu çalışmalarda yer almak istiyoruz. Bu nedenle önümüzdeki günlerde yapılması gerekenleri satır başlıkları ile özetlemek istiyoruz.

a. Önümüzdeki sürecin işleyişine ilişkin bir **"Yönetim Planı"** oluşturulmalı, söz konusu planda amaç, hedef ve strateji belirlenmelidir. Ayrıca, bundan sorumlu kuruluşlar tespit edilmeli ve planda öngörülen çalışmalar için bütçeler konulmalıdır.

b. **"Alan Yönetimi"** kurulmalı,

c. Harput'un özgünlük, bütünlük ve üstün evrensel değerlerini korumak için önlem alınmalı, (örneğin özgün kent dokusu muhafaza edilmeli, dokuya yabancı ve aykırı inşai ve fiziki uygulamalar olmamalı)

d. **Dünya Miras Merkezi** tarafından formatı oluşturulmuş adaylık dosyası hazırlanmalıdır.

e. Harput'ta yerleşik halkın **UNESCO** süreci ile bilgilendirilmesi sağlanmalı, (özellikle okullarda öğrencilere bu konu anlatılmalıdır.)

f. Harput'un tarihi ve kültürel dokusuna yakışmayan mekanlar bir an önce ya kapatılmalı, ya da uygun hale getirilmelidir. Örneğin; kahveler, restoranlar ve çay bahçeleri yeniden düzenlenmelidir.

g. Harput'un kesin listeye alınması için yoğun bir tanıtım ve reklam kampanyasının planlanması

h. Şehrimize kattığımız; Vakfımızın eseri olan **"Harput Senfonisi"** ve Elazığ Belediye Başkanlığımız ile ortak çalışmamız olan **"UNESCO"** sürecinin iki değerli markanın artık şehir tarafından da sahiplenilmesi ve şehrin tanıtımında iki önemli değer olarak kullanılmasını arzu ediyoruz.

"Elazığ'dan bir görünüm"

TURİZM ACENTELELERİNE ELAZIĞ TANITILDI

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı yönetim kurulu olarak,turizm acentelerine şehrimizi tanıtmak, dolayısıyla da rotalarına Elazığ'ı dahil etmelerive daha fazla turistin şehrimizi ziyaret etmesi için Nisan ayında bir organizasyon düzenledik. Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği (TÜRSAB) Orta Anadolu Başkanlığı'na bağlı Ankara'daki turizm acentelerine özellikle de kültür turları yapan firmalara Elazığ'ı gezip görmeleri için bir program çerçevesinde şehrimizde ağırladık.

Ulusal bir gazetenin Ankara ekinde yer alan "turizm acenteleri yeni rotalar arıyor" başlıklı haber üzerine ziyaret ettiğimiz TÜRSAB'ın Ankara'daki yetkilileriyle, Elazığ ve Harput'un tarihi ve turistik alanlarıyla ilgili bir bilgilendirme toplantısı yaptık. Bilgi alışverişi sonunda, turizm acenteleri yeni rotalarına Elazığ'ı dahil edebileceklerini ve bunun içinde

kendilerinin Elazığ ve çevresini özellikle de Harput'u görmek istediklerini ifade ettiler. Bu inceleme gezisinde sadece tarihi ve turistik yerleri görmenin yanı sıra şehrimizin sahip olduğu otel sayısı, yatak kapasitesi, müze, uçak ve diğer ulaşım imkanları ile çevresinde rotaya dahil edilebilecek yerler gibi bir çok önemli noktayı da analiz ederek karar verebileceklerini ve bütün bu değerlendirmeler sonucunda bölge için yapacaklarını bize anlatacaklarını ifade ettiler.

Bunun üzerine Vakıf yönetim kurulu olarak, Fırat Kalkınma Ajansı genel sekreteri ve Elazığ Ticaret Odası Başkanı ile yaptığımız görüşmelerden sonra bir yol haritası belirlemeye çalıştık. Acentelerden gelen talep üzerine Elazığ'la beraber Malatya'yı da içine alacak şekilde 11-14 Nisan tarihlerinde bir tanıtım programı yaptık.

11-14 Nisan tarihlerindeki gezi programına Malatya'dan başladık. Turizm seyahat acenteleri komşu şehrimizin tarihi, kültürel ve turistik birçok alanını inceleme fırsatı yakaladı. Malatya Valisi, Büyükşehir Belediye Başkanı, Yeşilyurt Belediye Başkanı, Kültür ve Turizm İl Müdürü ile diğer tüm yetkililer şehirlerinin öne çıkan birçok unsurlarını vitrine çıkardılar.

13-14 Nisan tarihlerinde geçtiğimiz Elazığ'da Harput, Hazar Gölü, Hazar Baba kayak merkezi, Keban ile şehir merkezinin bir kısmı program süresi yettiğince turizm acentelerinin beğenisine sunuldu.

Harput'ta kale, Buzluk Mağarası, Ulu Cami, Arap Baba ve diğer bir çok tarihi yer gezdirildi. Kürsübaşı eğlencesinin de yer aldığı programda yerel yemek tatları da misafirlerimize sunuldu. Hazar Baba kayak merkezi incelemelerinin ardından Elazığ Valisi Çetin Oktay Kaldırım,

Belediye Başkanımız Şahin Şerifoğulları, Elazığ sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Asilhan Arslan, Kültür ve Turizm İl Müdürü Ahmet Demirdağ, Fırat Kalkınma Ajansı genel sekreteri Abdulvahap Yoğunlu, Malatya'dan yetkililer ile basın mensuplarının da katıldığı izlenimlerin aktarıldığı yemekli bir toplantı yapıldı. Toplantı öncesi turizm acentelerine Hazar Gölü'nde tavşan adası da diye bilinen adaya kadar tekne turu yapıldı. Benim de ilk defa gördüğüm ada tavşanların ve martıların gölde evi konumunda. Batık şehir sular yükseldiği için gösterilemedi ama İl müdürü Ahmet Bey tarafından teknede acentelere Hazar Gölüyle ilgili birçok bilgi verildi.

Elazığ Valimizin başkanlığı yaptığı toplantıda acentelerden 4 günlük program sonrası edindikleri izlenimler alındı. Bu programda gördükleri artlar ve eksileriyle dile getirmelerinin bölge turizmi için önemli olduğu vurgulandı. Turizm acenteleri de hem Malatya hem de Elazığ'ın gerek tarihi gerekse de turistik alanlarından çok etkilendiklerini belirterek tesisler konusunda yapılması gerekenler de dahil bir çok konuda yapılması gerekenleri il yöneticilerine anlattılar. Bunlardan özetle bahsedecek olursak;

"Hazar gölü ile Hazar Baba Kayak merkezi turizm için çok önemli noktalar, Bu iki ilin de sahip olduğu kendine mahsus tarihi ve turistik yerleri destinasyonlar için önemli. Ankara'daki Büyükelçiliklerdeki özellikle turizm ve ticaret müşavirlerini, bölgeye getirmek için çalışma yapacağız. Bölgeyi mutlaka tanımaları lazım, Turizm için hijyen çok önemli her gittiğimiz yerde buna dikkat çekiyoruz. Kürsü Başı kültürünün farklı bir eğlence olduğunu gördük bunun yanı sıra gittiğimiz yerlerde gastronomi açısından kendine has yöresel yemeklerin öne çıkarılması turizm açısından önemli. Harput'un UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne girdiğini gösteren bir tabela yapılması gerek. Yine şehir merkezindeki duraklara da aynı şekilde UNESCO listesini hatırlatır sembollerin yerleştirilmesi lazım. Elazığ'ın turizm master planı acilen gerekli. Kokartlı turizm rehberi önemli bir eksiklik. Harput için acil restorasyon yapılmalı. Harput için yapılan kazılar çok güzel ama kazıların üstünün kapatılış şekli yanlış. Çok aşağıdan kapatılmış

içeride ne var anlamak zor. Buzluk mağarası ve Kilise'yi göremedik, kapalıydı. Ulu Cami'nin mimarisi çok güzel ilanlarda kullanılabilir bir görselliği var. Harput'tan Elazığ şehir merkezinin özellikle gece görünüşü bir tablo gibi. Otelleriniz ve yatak kapasitelerinizle ilgili daha çok bilgiye ihtiyacımız var. Malatya'da da Elazığ'da da bizi misafir eden otellere yakın ilgilerinden dolayı teşekkür ediyoruz."

Daha bir çok izlenim, turizm acenteleri tarafından dile getirildi. Olumlu görüşlerin yanı sıra giderilmesi gereken eksikler konusunda da önemli olan bu toplantı dersimizi çalışmamız açısından da bize bir yol haritası niteliği taşıdı.

Yukarıda özetlemeye çalıştığımız tespitlerdeki bazı olumsuzluklara rağmen yine de böyle bir organizasyondan genel anlamda memnun ayrılan turizm acenteleri, Elazığ ile Malatya'ya turist getirmek için ellerinden geleni yapmaya çalışacaklarını ifade ettiler..

Biz de, Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı olarak bu konuyla ilgilenmeye devam edeceğiz.

Böyle bir organizasyon hem bizim için hem de Malatya ve Elazığ'daki yetkililer için bir ilkti. Hepimiz için bir tecrübe oldu.

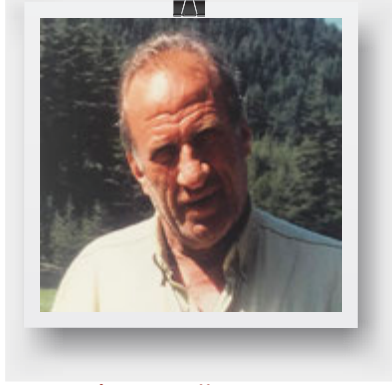
Kültür ve inanç turizmi açısından da şehrimizin sahip olduğu değerlerin daha iyi tanıtılması için büyük önem arz eden acentelerin Elazığ ziyareti, özellikle UNESCO Geçici Dünya Mirası Listesindeki Harput için de büyük önem arz etmektedir. Harput'un yurt içi ve yurt dışındaki bilinirliliği arttıkça UNESCO Dünya Mirası Kesin Listesi

hedefi için de katkı sağlayacaktır. Acentelerin yapacakları tanıtımlar sonucunda yerli-yabancı turistlerin şehrimizi ziyaretleri şüphesiz ekonomik bir girdi sağlayacaktır. Özellikle Harput ve Hazar Gölü, yurt içi turizminin yanı sıra yurt dışı destinasyonuna da uygun olduğu için TURSAB acentelerinin tanıtımında da yer alacağına inanıyorum. İnşallah üzerinde çalıştığımız “2023 Harput Yılı” projesinde de şehrimizin tüm dinamikleriyle paydaş olacağız.

Biz Ankara’da faaliyet gösteren Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı olarak, Elazığ ve bölgenin kalkınması için için turizm sektörü çok önemli bir yer tutacağına inanıyoruz. Şehir olarak turizme ivme kazandıracak turizm eylem planlaması yaparak yol yürümeliyiz. Yine bu planlama çerçevesinde yurt içi ve dışı tüm etkinliklere iştirak etmeliyiz.

Bu programda bize ve turizm acentelerine ev sahipliği yapan ağırlayan tüm yetkililere, otellere ve emeği geçen herkese bir kez daha teşekkür ediyoruz.

İsmet ÜLKER
Jeomorfolog - Jeolog

ELAZIĞ - ÇİPKÖY VE ABUTAHİR JEOTERMAL KAYNAKLARINA İLİŞKİN ÖN DEĞERLENDİRMELER

Elazığ Termal Turizm ile Tanışıyor.

Elazığ Termal Turizm ile Hayat Buluyor.

Elazığ Termal Turizm ile Kalkınıyor.

MTA Genel Müdürlüğü tarafından Elazığ merkeze bağlı Cıpköy'de açılan derin termal sondaj kuyusu sonucunda 60 °C sıcaklık ve 90 lt/sn, Sivrice-Abutahir köyünde açılan jeotermal sondaj kuyusunda ise 37-38 °C sıcaklık, 40 lt/sn akım değerine sahip termal su bulunmuştur. Bu kaynakların öncelikle termal turizm, seracılık ve konut ısıtmasında kullanılması söz konusudur. Sürdürülebilir bir planlama ve kaynak kullanma esas alınarak Elazığ'ın kalkınması termal turizm yoluyla yeni bir ivme kazanacaktır.

Seracılık ve ısıtma yatırımlarına yönelik uygulamalar farklı uzmanlık konuları olduğu için bu ön raporda özellikle "termal turizm" ve bu amaçla yapılacak öncü-örnek yatırım ve değerlendirmeler üzerinde durulmuştur.

PLANLAMA SÜRECİ

- Elazığ Belediyesi, İl Özel İdaresi "Valilik", Ticaret ve Sanayi Odası ile Harput Vakfı'nın kurucu üye ve ana hissedar olduğu, halka açık bir anonim ortaklık kurulması; tüm planlama, yatırımlar, işletme, tanıtım ve pazarlama hizmetlerinin tek elden yürütülmesi,
- Jeotermal sondaj kuyuları yakın çevresinde uygulanacak yapı yasağı alanları ile kaynak koruma alanlarının uygun ölçekli haritalar üzerinde gösterilerek raporlanması,

- MTA tarafından hazırlanacak termal su analiz raporlarının yanı sıra, gerek Cıpköy gerek Abutahir termal kaynak sularının İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi ilgili birimlerince tam analizlerinin yaptırılması, olumlu-olumsuz etki yaptığı rahatsızlıklar ile hastalıkların belirlenmesi ve raporlanması, Elazığ Araştırma Hastanesi veya Anadolu Grubu ile işbirliği yapılması,
- Bu ön hazırlıklar ve çalışmalar tamamlandıktan sonra; **“Cıpköy Termal Suşehri Yerleşme Planı”** ile **“Abutahir Kaplıca Yerleşim Alanı”**nın 1/1000 ve 1/5000 ölçekli nazım ve imar planlarının hazırlanması, bu planların ihale yoluyla veya doğrudan yaptırılması,
- Kaplıca yerleşim planlarının bütünsel bir anlayışla ele alınması, öngörülen ve gerekli olan arazi kullanım kararlarının belirlenerek, plan paftaları üzerinde gösterilmesi, raporlanması, öngörülecek yatırımların belirlenmesi ve etaplama programlarının hazırlanması.

KAYNAK KULLANMA YÖNTEMLERİ VE ÖNCÜ-ÖRNEK YATIRIMLAR

“Cıpköy jeotermal merkezine ilişkin değerlendirme ve öneriler”

- Elazığ merkeze bağlı Cıpköy jeotermal kaynağı 90 lt/sn su verimine, “600 lt/kişi/gün/banyo” yöntemine göre “12760 banyo/kişi/gün”, Abutahir jeotermal kaynağı ise 40 lt/sn su verimine “5760 kişi/gün/banyo” kapasitesine sahip bulunmaktadır. Cıpköy jeotermal kaynağı **“termal suşehri”** ya da **Kaplıca Yerleşimi ve Gelişme Alanı** olarak, Abutahir termal kaynağı ise başlangıçta **günübirlik** olarak açık alan termal havuz ya da **termal akvaryum** (termal göl) şeklinde ele alınmalı ve değerlendirilmeli,
- Cıpköy kaplıca yerleşim alanında; 1 adet 400 apart birimi içeren **apart otel**, 1 adet 400 yataklı 3. ve 4. sınıf termal otel, 2 konaklama tesisi arasında her iki tesise kapalı bağlantılı uygun konumda, yeterli büyüklük ve işleve sahip **“ana tedavi”** ya da **“kür merkezi”**nin yer alması ayrıca çarşı, otopark ve kür parkı gibi yan tesislerle desteklenmesi,
- Ana tedavi merkezinde apart otel ve termal turizm oteline hizmet vermek üzere yeterli büyüklük, boyut ve uygun derinliklerde 2 ayrı termal havuz ile yeterli sayıda kuvetli banyo odası, masaj ve fizik tedavi birimi, beden eğitimi salonu, hekim ve sağlık personeli odasının bulunması, havuz suyu sıcaklıklarının tercihen 34 OC veya 36 °C, banyo kuvet suyu sıcaklıklarının ise 38-40 °C sıcaklık civarında olması, termal tedavi uygulamalarının ise özellikle hekim denetiminde yapılması,
- **Sıcaklık düzenlemeleri tesis dışında soğutma havuzları kullanılarak sağlanmalı, tüm konaklama ve yan tesisler merkezi ısıtma ile ısıtılmalı, otel ve apart odalarına asla termal su bağlantısı yapılmamalı, ayrıca odalarda banyo kuveti yerine uygun büyüklük ve rahat kullanımlı duş kabin setleri yer alması,**
- Termal havuzlar, banyo ve masaj odaları kadınlar ve erkekler için ayrı ayrı ya da sabah kadınlar, öğleden sonra erkekler olarak düzenlenmeli, bu mekanlarında soyunma-giyinme ve dinlenme odaları yer almalı, **kişi başına soyunma, banyo, giyinme ve dinlenme için 2 saatlik yararlanma süresi**, öngörülmesi, havuzlar için 3-4 m² alan/kişi kullanımı öngörülmesi, 120-150cm derinlik, tercihen 12x17m boyutlarında, havuz iç kenarlarında 40-60cm derinlikte oturma ve dinlenme setleri yer alması,
- Cıpköy termal yerleşme alanında ayrıca 1 adet uygun konumda ve yeterli büyüklükte **halka açık günübirlik kullanımlı bir termal akvaryum ya da termal göl** geliştirilmesi termal havuzlar için öngörülen eşitliklerin günübirlik açık alan tesislerine de uyarlanması, Cıpköy jeotermal kaynak suyundan 40 lt/sn’lik bölümünün ana tedavi birimi ve günübirlik havuz kullanımları için ayrılması,

- Gerek ana konaklama, gerek ana tedavi birimi ve açık alan kullanımlarına hizmet verecek konumda soyunma-giyinme mekanları ve wc birimleri bulunması, uygulamaların cankurtaran gözetiminde yapılması ayrıca bu tesislere hizmet verecek uygun konum ve büyüklükte otopark alanlarının düzenlenmesi.

“Abutahir Jeotermal Kaynağına İlişkin

Değerlendirme ve Öneriler”

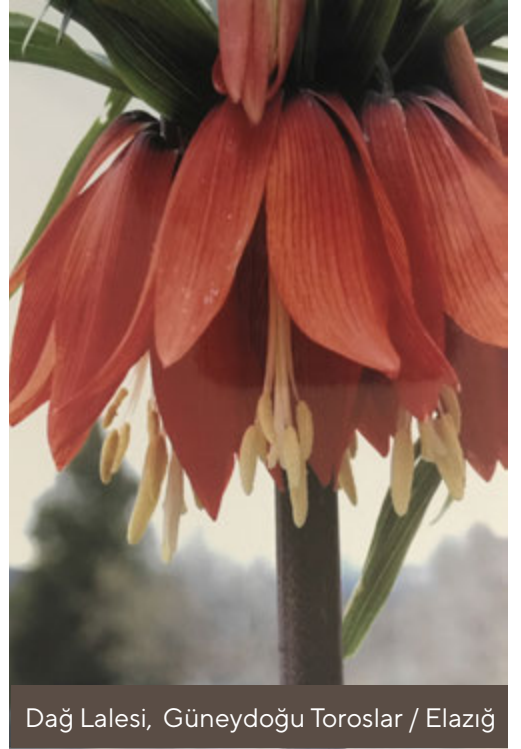
- 37-38 °C sıcaklık değerlerine, 40 lt/sn su verimine sahip Sivrice-Abutahir termal kaynak suları özellikle **açık alan termal havuz ya da termal akvaryum** (termal göl) şeklinde günübirlik ve yaz mevsimine özgü bir işletme ve değerlendirme konusu olarak ele alınması,
- İlk aşamada **Abutahir termal yerleşim planlaması** tamamlandıktan sonra, 1 adet kadınlar, 1 adet erkekler mahsus 2 termal akvaryum ile 1 adet kafeterya, sağlık ocağı, soyunma-giyinme, wc tesis ve mekanları ile yeterli büyüklükte bir gezi ve dinlenme parkı (kür parkı), havuz seyir terasları öncelikli yatırım ve hizmetler olması,
- İleriki bir zamanda, ekonomik koşullar ve oluşacak talebe bağlı olarak, bu merkezde de sabit konaklamalı ana tedavi birimi ve yan tesislerinin planlama kapsamına alınması,

Elazığ termal turizm ile tanışıyor, Elazığ termal turizm ile hayat buluyor, Elazığ termal turizm ile kalkınıyor... Cıpköy ve Abutahir jeotermal kaynakları Elazığ için tükenmez birer doğal servettir, yeter ki koruyarak kullanılması bilinsin...

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu başlık altında üç konuda analitik ve sistematik değerlendirmeler yapmak, açıklama ve önerilerde bulunmak önemli ve yararlı görülmüştür.

1. Planlama çalışmalarının ihale yoluyla veya doğrudan yapılması öngörüsü yerine, bütünsel ve etaplı bir yaklaşım öngörülerek **Cıpköy Termal Suşehri ve Abutahir Termal Yerleşme** alanlarını kapsayan mekansal kullanımlar ve yatırım türleriyle alan ve kapasite belirleyici bir **planlama ile mimari proje yarışması açılması**, ön rapora konu olan öncü-örnek yatırım ve uygulamaların ilk etap olarak belirlenmesi.
2. Jeotermal ısıtma ve seracılık konuları uzmanlık alanımız dışında kalmakla birlikte, Elazığ kent merkezine 7 km uzaklıkta bulunan Cıpköy jeotermal sondaj kuyusunun 60 C sıcaklık değeri nazara alınarak ilk aşamada kent merkezinde mevcut kamu hizmet binaları ile turizm belgeli konaklama tesislerinin ısıtılması ayrıca termal kaynak sondaj kuyusuna yakın alanlar veya köylerde seracılık tarımının yapılması mümkün ve olası görülmektedir.
3. Şehrin batı bölgesinde, Karakoçan ilçe sınırları içerisinde, Perisuyu vadisinde yer alan, üstün vasıflı fiziksel ve kimyasal özelliklere sahip KOLAN KAPLICASI mevcut yapı ve tesislerinin korunması kaçınılmaz olmakla

Dağ Lalesi, Güneydoğu Toroslar / Elazığ

birlikte; mümkünse en az 5 lt/sn akım değerine sahip termal suyun "terfi yöntemi ile" yukarı düzlük alana çıkarılmasında yarar görülmesi.

Bu alanda ilk aşamada, yeterli büyüklükte 1 adet jeotermal akvaryum (4 m²/alan/kişi esas alınarak) sabah kadınlar, öğleden sonra erkeklere mahsus bir ön yatırım ile bungalov şeklinde 2 veya 4 yataklı, yaz mevsimi kullanımına dönük mobil konaklama birimleri ile 1 kafeterya tesisi, 1 market, çamaşırılık, banyo, WC gibi yan tesislerin oluşturulması hem ucuz hem de mümkün ve olası çalışmalar ve ön yatırımlar olacaktır.

Bu teknik ve ön raporu bağlarken; Cipköy ve Abutahir jeotermal sondaj çalışmalarını başlatan, bu bağlamda Elazığ'ın kalkınmasına katkıda bulunan MTA Genel Müdürlüğü yöneticileri ile etüd ve jeotermal sondaj çalışmalarını gerçekleştiren teknisyen arkadaşlarımızı içtenlikle kutluyorum.

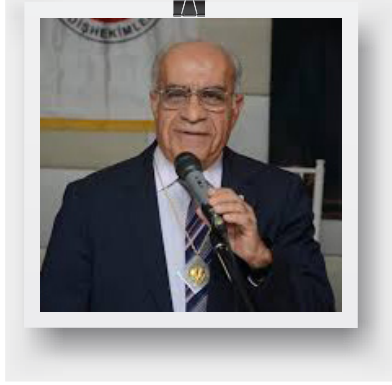
Önemli Not:

Cipköy jeotermal kaynağı 12760 kişi / gün / banyo "yatak", Abutahir jeotermal kaynağı ise 5760 kişi / gün / banyo "yatak" kapasitesine sahip önemli bir termal turizm yatırım bütünü oluşturmaktadır.

Bu nedenle yatırım maliyetinin temininde FIRAT KALKINMA AJANSI yoluyla veya doğrudan Avrupa Kalkınma Fonları'ndan yararlanılması önem ve öncelik taşımaktadır.

"Harput Kalesi, Urartular tarafından dikdörtgen bir plan üzerine kurularak yapılmış olan mimari yapıdır. Şu anki Elazığ il sınırları içerisindeki tarihi Harput mahallesinde bulunmaktadır."

Prof. Dr. Köksal BALOŞ

İBRAHİM KULUÖZTÜRK

Elazığ ve ilimize değerler yetiştirmiş ÇARSANCAKLI Ailesi, bizler, onu sevenler ve yakından tanıyanlar İbrahim KULUÖZTÜRK'ü kaybetti.

Kendisi ile, Vakfımızın kuruluşundan tanıştım. Gece gündüz demeden bizimle kapı kapı dolaşan her adımında Elazığ ve Elazıglı olma coşkusu ve gurunu yaşayan bulunmaz bir dosttu...

Çalışma Bakanlığı'nda iş müfettişi olarak başladığı memuriyette, dürüstlüğü, doğruluğu ve yeteneği ile yükselmiş ve Bakanlığın Müsteşar Yardımcılığına atanmıştı. Bu görevi sırasındaki başarılı çalışmaları ile daha sonra Azerbaycan'a görevlendirilmiş ve buradaki teşkilatın ilk kurucusu olmuştur. Emir Yüce Allah'tan.

Merhum demeyi gönlümün elvermediği KULUÖZTÜRK'ün yaşantısı doğruluk, dürüstlük vatan, millet ve bayrak sevgisi ile doludur.

Sevgili ailesine, sevenlerine, Elazıglılara, Çarsancaklı Ailesine başsağlığı ve İbrahim kardeşime sonsuz rahmetler diliyorum. Nurlarda yatsın...

"Şehit Polis Fethi SEKİN Mesire Alanı."

Osman ÖZ

OSMAN ÖZ OTOBİYOGRAFİSİ

Elazığ'ın yetiştirdiği müstesna bir insan ve hukuk adamı ve mütevelti heyet üyemiz Osman Öz, köken olarak Elazığ'ın Han Köyü, yeni adıyla Hankendi kasabasının Sarılı köyündendir. Babası İsmail, annesi Fatma olup, kayden 06.06.1937 doğumlu, ailenin 8. ve en küçük çocuğu idi.

1920'li yıllarda Elazığ'a taşınmışlar, ilkokul 3. sınıf yarıyılına kadar Elazığ'da okumuş, Babası İsmail Bey'in 17.01.1947 tarihinde vefatı üzerine, bugüne gelmesinde büyük katkıları olan Ağabeyi Eğitimci Prof. Dr. M. Feyzi ÖZ'ün Tunceli Hozat'a ilkokul öğretmeni olarak atanması nedeniyle 3. sınıf yarıyılına Hozat'ta tamamlamıştır. Daha sonra 1947 yılı yazından itibaren tüm aile olarak Tunceli'ne taşınmışlar ve ilkokulu Tunceli'de bitirmiştir. Tunceli'nde ortaokul açılması üzerine, orada 1949-50'ye kadar eğitim görmüştür.

O tarihte Tunceli ilinde lise olmadığından ve ailenin ekonomik durumu da lise olan Elazığ'da okutma olanağında bulunmadığından, Köy Enstitüsü sınavlarını kazanarak Akçadağ Köy Enstitüsünde hazırlık sınıfına kaydolmuştur. İlk dört yıl Akçadağ Köy Enstitüsünde, son iki yılı da naklen geldiği Hasanoğlan Köy Enstitüsünde okuyarak, 1957 yılında Hasanoğlan Köy Enstitüsünden mezun olmuştur.

İlkokul öğretmeni olarak ilk ataması Ankara ili, Haymana ilçesi, Culuk Köyü Stajyer Başöğretmenliği olup oradan 1957 yılında, Elmadağ Nahiyesi Merkez İlkokulu'na; Mayıs 1959 ise Şereflikoçhisar'ın Sipahiler-İspahalar Köyüne nakil olmuştur. 1959-1960 eğitim yılında Kayaş'ın Kıbrıs Köyünde öğretmenlik görevine yeniden başlamış, eşi Gülseren'le 21.11.1961 tarihinde evlenmişlerdir. Askerliğini Yedek Subay Öğretmen olarak Kayaş'ın Kıbrıs Köyünde ve Manisa Er Eğitim Taburu, Kırkağaç Topçu Piyade Taburunda yapmış, daha sonra eşiyle birlikte Şehitlik Yavuz Selim İlkokuluna atanmıştır.

Dışarıdan lise bitirme sınavlarına girip, lise diplomasını almış ve Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesine 1961-62 başlayarak, 1966-67 yılında mezun olmuştur. Avukatlık stajını Rahmetli Av. Nazmi Acar'ın yanında yapmış ve Ekim

1968'de de Işıklar Caddesi Saraybosna Han'da kendi bürosunu açmıştır. Daha sonra, oğlu Av. Şevki Onur Öz ile birlikte çalışmaya başlamış olup vefatına kadar faal olarak Tunus Caddesinde bulunan ÖZ&ÖZ Hukuk Bürosu'nda avukatlık mesleğini sürdürmüştür. 500'ün üzerinde stajyer yetiştiren Av. Osman Öz Elazığ ve Elazığ değerlerine düşkün bir insandı.

Osman Öz'ün Şevki Onur isimli oğlu, Ayşe Nur isimli bir kızı ve 4 torunu bulunmaktadır.

Allah rahmet etsin. Mekanı cennet olsun.

"Hazar Gölü, Elâziğ yakınlarında, güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda uzanan tektonik bir göl."

Sevim ANAGÜR KOYUNOĞLU

AHLAKİ DEĞERLERİYLE BİR ZAMANLAR ELAZIĞ

Bir kenti kent yapan orada yaşananlar, yaşayanlar ve o kentin fiziki ve ahlaki değerleridir. Özellikle ahlaki değerlerin toplumsal, yaşamsal ve ilkesel değeri çok yüksektir. Hayatın her alanında ahlaka ihtiyaç vardır, kent imajı üzerinde de olumlu etkiler yaratır.

Bir zamanların Elazığ insanı gerek düşünce yapısı ve gerekse tutum ve alışkanlıkları ile ahlaki değerlere sıkı sıkıya bağlıydı. Katı ve kapalı bir toplum ahlak yapısı hüküm sürse de halk ayrıcalıklı bir ahlak anlayışına sahipti. Elazığ'a özgü nitelikli, üstün ve yapıcı ortak değerler, bireysel ve sosyal faaliyetlerin esaslarını ve genel yönünü belirlemede etkileyici bir güce sahipti. Bu değerler sağlam yaradılışlı bireylerin irade ve eylemlerinde karşılık bulur, kişiliklerine ve karakterlerine yansırı. Tabii ki ahlaki değerler fitratı iyiliğe elverişli olanlar için geçerliydi. Dolayısıyla zaman tüneline Elazığ'ında ahlaki yargıların ve üstün ahlaki normların bireylerin günlük hayattaki davranışlarına ve yaşanan sosyal ortama ayırt edici önemli farklılıklar kazandırdığını söyleyebiliriz.

Çocukluk yıllarımda Elazığ'a özgü sekiz köşeli şapka, erkeklerin geleneksel giyiminde önemli bir yer tutardı. Sonradan öğrendim ki meğer bu sekiz köşenin her birinin, yiğitlik, mertlik, çalışkanlık, cömertlik, dürüstlük, misafirperverlik, alçak gönüllülük ve doğruluk diye ahlaki ve insani içerikli farklı anlamları varmış.

Şüphesiz ki bu ahlaki değerlerin özellikle başta taşınan şapkada sembolize edilmesi de ayrı bir öneme ve anlam derinliğe sahiptir.

Ayrıca o yıllarda yaygın bir şekilde kullanılan ve zamanla ülke çapında Elazığ'ın simgesi haline gelen "gakgo" sözcüğü her ne kadar daha çok ağabey anlamında kullanılsa da aslında saygı ve güven duyulan, yiğit, mert, dürüst, itibarlı kişi gibi erdeme ve karaktere dayalı güçlü bir anlam zenginliği içerir. Yani "gokgo" Elazığ insanının ahlaki duruş ve davranışının ifadesidir.

Bu bağlamda yiğitlik, güçlü ve yürekli insanı; mertlik, sözünün eri olan güvenilir kimseyi; doğruluk, gerçeğe ve hakka uygun davranan adaletli insanı tanımlar. Dolayısıyla Elazığ toplumunun değer yargılarının, o nesillerin kişisel ve sosyal ahlak yapılanmasında yol gösterici olduğu aşikârdır. Kişilik gelişiminde büyük katkısı olan bu değerler aşağıda paylaştığım birkaç örnekte de görüldüğü gibi ticaret, siyaset, arkadaşlık, meslek gibi sosyal yaşamın her alanında etkileyici olmuştur...

Işıklar içinde yatsın muhterem babam mütevazı bir tüccardı. Bir zamanların Elazığ'ında dürüstlüğü şiar edinen tüccarlardan biriydi. Her sabah ilk sifhahını yaptıktan sonra gelen müşteriye, "Ben de kalmadı komşumda var" diyerek, kendi dükkânında olduğu halde onlar da sifhah etsin diye gelen müşteriye bitişik komşuları Emin Efendi ile Çizmeciler'e yönlendirirdi!..

Ne yazık ki günümüz ticaretine tam bir bencillik ve kazanma hırsı hâkim. Para, insanın huyunu ve suyunu kolay değiştiriyor. Para aşkı başka bir şeye benzemiyor. Herkesin kıblesi para olmuş... Birbirlerinin haklarına saygı duymayan ticaret anlayışında ne ahlak kaldı ne de insanlık... Demem o ki ahlak düzelmeden hiçbir şey düzelmez...

1970'li yıllarda İmar İskân Bakanlığı'nda görevliydim. Eski İmar İskân Bakanlığı o yılların önemli bakanlıklarından biriydi. İller Bankası, Emlak Bankası, Arsa Ofisi İmar İskân Bakanlığı'na bağlı olduğu gibi belediyelerin teknik birimleri de görevsel olarak İmar İskân Bakanlığı'ndan direktif alırlardı. İmar planı yapımı ve değişiklikleri yetkisi de henüz belediyelere devredilmemişti. Dolayısıyla Bakanla görüşmek için her gün Türkiye'nin her tarafından akın akın heyetler gelirdi. Bakan katı ve özel kalem müdürünün odası dolup taşardı.

Günlerden bir gün özel kalem müdürüne, "Elazığ'dan da heyetler geliyor mu?" diye sordum. "Vallahi 3 yıldır bu görevdeyim Elazığ'dan hiç heyet geldiğini görmedim. Elazığ'ın da Elazığlıların da tüm işlerini senatör Prof. Dr. Celal Ertuğ takip ediyor. Kendisi çok değerli bir siyaset adamı. Sayın Bakan da çok saygılı davranıyor. Haza beyefendi..." dedi.

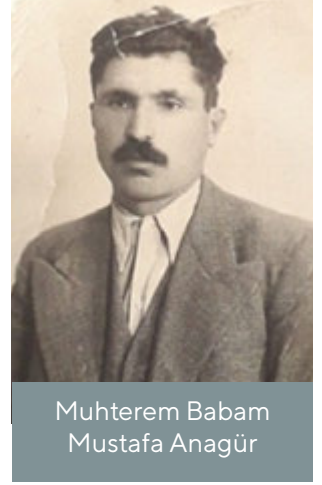

Mümtaz Siyasetçi
Prof. Dr. Celal Ertuğ

Prof. Dr. Celal Ertuğ, çok yönlü bilgi derinliği olan, çok iyi bir hekim ve seçkin bir bilim adamıydı. Siyasi ahlak kültürüne ve siyasi görev ve sorumluluk anlayışına üst düzeyde sahip değerli bir siyasetçiydi. Elazığ ve Elazığlıların sorunlarıyla içtenlikle ilgilenir, Elazığ'ın sorunlarını bilimsel, teknik ve sosyal anlatımlarla TBMM'ne taşırdı. Dürüst, alicenap ve güzel ahlaklı bir Elazığlıydı. Parlamentoda uzun yıllar aktif senatör ve milletvekili olarak Elazığ'ı temsil etti. Kısa bir dönem de bakan olarak ülkesine, memleketine ve insanına yararlı hizmetlerde bulundu. Işıklar içinde yatsın, mekânı cennet olsun...

Filozof ve yazar Jean Jaques Rousseau, "Politika ve ahlakı farklı ele alanlar, her ikisini de asla anlayamazlar" der. Gerçekten de öyle!.. Zira günümüzde siyaset çıkar gruplarının mücadelesine dönüşmüş bir zenginleşme aracı durumunda. Velhasıl siyasette ne adap kaldı, ne ahlak...

Elazığ Lisesi'nde okuduğum yıllarda mahallede tek arkadaşım olan Birsen Sağmanlı aynı zamanda en yakın sınıf arkadaşımdı. Okula birlikte gidip gelir, birlikte ders çalışırdık. Lise son sınıfta haziran ayında sınavlar bitti, sınav sonuçlarının asıldığı gün büyük bir heyecanla okula gittik. Kalabalık arasında önce kendi notlarıma sonrada Birsen'in notlarına baktım. Ben mezun olmuşum ama Birsen ikmale kalmış. Birsen için çok üzülüm, gözlerimden yaşlar süzölmeye başladı. Birsen de baktı listeye, bir sevinçle geldi, sarıldı bana. "Mezun oldun niye ağlıyorsun?"

Muhterem Babam
Mustafa Anagür

Can Arkadaşım
Birsen Sağmanlı

dedi. "Beraber mezun olacaktık" dedim. "Ne yapalım ben de Eylül'de mezun olurum" dedi. Ben Birsen ikmale kaldığı için ağladım, o da ben mezun olduğum için içtenlikle sevindi.

Bizler Elazığ'da arkadaşlığın güzelliğini, doğallığını ve yüceliğini yaşadık... Çıkarsız, beklentisiz, kıskançlıktan uzak, kardeş gibi sıcak bir arkadaşlığımız vardı...

İngiliz yazar, devlet adamı ve hukukçu Thomas More, "İnsanları birbirine bağlayan iyi niyet ve içtenlikli bir sevgidir" der. Bizim arkadaşlık bağımızda aynen öyleydi! Temiz kalpli, güzel ahlaklı arkadaşım ruhun şad olsun, mekânın cennet olsun!

Bizim nesillerin Elazığ'ında aileler çocuklarına, "Terbiyeli ol, derslerini çalış, öğretmenlerini dinle, arkadaşlarınla iyi geçin, yalan söyleme..." diye nasihat ederlerdi... Sadece söylemekle kalmaz kendi yaşantıları ve davranışları ile de bizlere örnek olurlardı...

Liseli yıllarımızda ders yılı sonlarında tüm sınıfı öğretmenler eşliğinde Elazığ'ın kasabalarına geziye götürürlerdi. Nursel Hanım diye genç bir İngilizce hocamız vardı. O gezilerden birinde, hep birlikte sohbet ederken öğretmenlerden biri Nursel Hanım'a, "Yemek yapıyor musun?" diye sordu. "Yemek mi? Ben hiç yemek yapmıyorum ki! Elazığ'a geldiğimden beri yemeği ev sahiplerimde yiyorum. Bana kızları gibi davranıyorlar. 'Biz zaten kendimiz için yemek yapıyoruz bir kap fazla olsa ne olur? Sen de bizim kızımızsın' diyorlar. Çok iyi insanlar..." dedi.

Bu erdem, bu cömertlik dünyanın bir başka yerinde görülebilir mi? Bunu ancak o yılların güzel ahlaklı Elazığ insanları yapardı! Günümüzde bir bardak çayın bile hesabının yapıldığını gördükçe Elazığ'ın gözü-gönlü tok insanların anımsamamak mümkün mü?

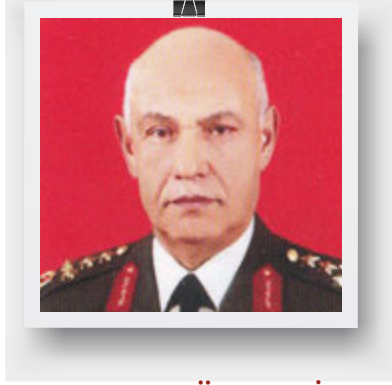
Demem o ki; "bize gidek, bizde yiyek, bizde kalak" sadece eski Elazığ'ın güzel ahlaklı insanlarına özgü meziyetlerdi. Bir zamanların Elazığ'ı, iyi niyetli, tok gözlü, misafirperver ve faziletli insanların diyarıydı... Elazığ'ın kendine özgü edebi, adabı, insanlığı ve yüksek ahlaki değerleri vardı...

Elazığ, Anadolu'nun önde gelen tasavvuf ve halk şairi Yunus Emre'nin dediği gibi;

"Her hüner makbul imiş ama illa edep illa edep" kültürüne sahipti...

"Keban Barajı, Elâzığ ilinin Keban ilçesinde, Fırat Nehri üzerinde, 1965-1975 yılları arasında inşa edilmiş olan elektrik enerjisi üretimi amaçlı barajdır."

Fevzi TÜRKERİ
E Orgeneral

**BÜYÜK KOMUTAN
ORGENERAL HARPUTLU
YAKUP ŞEVKİ SUBAŞI**

Kurtuluş Savaşımıza 46 yaşında 2'nci Ordu Komutanı olarak katılan Yakup Şevki Paşa, bundan 80 yıl önce 20 Aralık 1939 tarihinde İstanbul'da hayata gözlerini kapatmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün de Harp Akademisi'nden hocası olan Yakup Şevki Paşa, 1875 yılında ilim ve irfan yuvası Harput'un Derehamamı mahallesinde dünyaya gelmiştir. Daha iki yaşındayken Aslaniye Camii yanındaki Sübyan Mektebine, bilâhare Mülkiye Rüştiyesine gönderilmiştir. Mülkiye Rüştiyesi'nden sonra Elaziz Askeri Rüştiyesini bitirerek Erzurum Askeri İdadisine giren Yakup Şevki Paşa, buradan birincilikle mezun olmuştur. Her iki askeri okulda aldığı eğitim, hayatının müteakip dönemlerinde zor şartlara karşı koyan, güçlü irade ve soğukkanlılığa sahip müstesna bir komutan olmasını sağlamıştır.

Yakup Şevki Paşa, 1894 yılında İstanbul'daki Harp Okulunu, 1900 yılında ise Harp Akademisini üstün başarı ile tamamlayarak Kurmay Yüzbaşı olmuştur. Kısa bir süre Erkan-ı Harbiye Umumi Riyaseti'nde görev aldıktan sonra Erzincan'da bulunan 4'üncü Ordu emrinde görevlendirilen Yakup Şevki Paşa, Binbaşı rütbesine terfi etmesini müteakip, o dönemde Erzincan'da açılan Harp Okulunun komutan yardımcılığına ve Askeri Dersler Öğretmenliğine atanmıştır. Yakup Şevki Paşa, okulun İstanbul'a nakledilmesi nedeniyle 1910 yılında Harp Akademisi Askeri Grup Şefi olarak İstanbul'da görevlendirilmiş, Harp Akademisi'nde özellikle Kurtuluş Savaşımızda üstün başarı sağlayan komutanların yetişmesine büyük katkılar sağlamıştır.

Balkan Savaşında Kolordu Kurmay Başkanlığı görevinde bulunan Yakup Şevki Paşa, Birinci Dünya Savaşında İstanbul Boğaz Müstahkem Mevki Komutanlığı, Çanakkale Savaşında Grup Komutanlıkları görevlerinde

bulunmuştur. Bilahare, 15'inci Kolordu Komutanı olarak Galiçya Cephesinde Almanlar ve Avusturyalılarla birlikte Ruslara karşı savaşmış, büyük başarılar elde etmiştir.

Yakup Şevki Paşa, 10 Ağustos 1917 tarihinde 2'nci Kafkas Kolordu Komutanlığına atanmış, önce Rus işgalindeki Bayburt'u kurtarmış, daha sonra 1'inci Kafkas Kolordusu birliklerini takviye ederek Erzurum'un kurtarılmasında büyük katkılar sağlamıştır.

Yakup Şevki Paşa, Harp Akademisinde Mustafa Kemal Paşa'nın hocalığını yapmış olmasına, daha sonra Çanakkale Cephesinde birlikte bulunmalarına ve kıdem ve yaş itibarıyla daha önce olmasına rağmen vatanın kurtarılması için Mustafa Kemal Paşa ile Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa'nın emri altında görev yapmayı hiçbir zaman gurur meselesi yapmamıştır.

26 Mart 1918 tarihinde 1'inci ve 2'nci Kafkas Kolordularının birleştirilmesiyle kurulan Grup Komutanlığına atanan Yakup Şevki Paşa'nın komuta ettiği Grup, Kars ve Gümrü'yü Rus işgalinden kurtarmıştır. 8 Haziran 1918 tarihinde 4'üncü Kolordu Komutanlığını da emrine alan Yakup Şevki Paşa, 9'uncu Ordu Komutanlığını teşkil etmiştir.

Yakup Şevki Paşa, merkezi Kars'ta bulunan ve Osmanlı Hükümetinin Mondros Mütarekesini imzalamasını müteakip müttefikler tarafından lağvedilmesi istenen 9'uncu Ordu Komutanlığının kontrolünde bulunan topraklardaki bütün depoları Erzurum'a nakletmiş, bölgedeki Türk halkını silahlandırmış ve daha sonra Erzurum'a gelerek Türk birliklerini 93 sınırının batısına çekmiştir.

İngilizlerin İstanbul Hükümetine uyguladığı baskı sonucu, komuta ettiği 9'uncu Ordu Komutanlığının lağvedilmesi ve yerine 15'inci Kolordu Komutanlığının kurulmasıyla Yakup Şevki Paşa, İstanbul'a dönmeye mecbur bırakılmış ve İngilizlerin tehlikeli ve güvenilmez şahıslar listesinde yer almıştır.

Yakup Şevki Paşa, İstanbul'a döndükten sonra, önce Askeri Şüra üyeliğine, daha sonra Tetkik ve Tasnif Komisyonu Başkanlığına atanmış, ancak bu görevi uzun sürmemiştir. 16 Mart 1920 tarihinde tutuklanarak Malta Adasına sürgüne gönderilmiş, bir buçuk yıl esaret hayatı yaşamıştır. Serbest kalınca İnebolu üzerinden Ankara'ya gelen Yakup Şevki Paşa, Mustafa Kemal Paşa'ya cephede görev almak arzusunu iletmıştır. Mustafa Kemal Paşa onun bu isteğini dikkate almış ve kendisini İsmet Paşa komutasındaki Garp Cephesine bağlı olarak teşkil edilecek 2'nci Ordu Komutanlığına atamıştır.

Yakup Şevki Paşa, Harp Akademisinde Mustafa Kemal Paşa'nın hocalığını yapmış olmasına, daha sonra Çanakkale Cephesinde birlikte bulunmalarına ve kıdem ve yaş itibarıyla daha önce olmasına rağmen (Kurtuluş Savaşında Yakup Şevki Paşa 46, Mustafa Kemal Paşa 40, Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa ise 38 yaşında bulunuyordu.) vatanın kurtarılması için Mustafa Kemal Paşa ile Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa'nın emri altında görev yapmayı hiçbir zaman gurur meselesi yapmamıştır.

18 Kasım 1921 tarihinde Ordu Komutanlığına atandığına dair emri almasını müteakip 24 Kasım 1921 tarihinde cepheye hareket eden Yakup Şevki Paşa, İsmet Paşa'nın emrine girmiştir.

Yakup Şevki Paşa, Osmanlı Devletinin çöküşünü müteakip, büyük zaferlerle ve eşsiz kahramanlıklarla dolu Türk tarihinin yeniden yazılmasında, diğer kahraman komutanlar gibi üzerine düşen görevleri büyük bir başarı ile yerine getirmiş, mümtaz bir komutan ve saygıdeğer bir insandı.

Yakup Şevki Paşa, yapılan bu yeni atamayla birlikte dört Kolordudan (2'nci, 3'üncü, 4'üncü ve 6'nci) teşekkül eden 2'nci Ordu Komutanlığını "Genel Karşı Taarruz" icra etmek amacıyla kısa sürede hazır hale getirmiş, Afyon'dan Eskişehir'in kuzeyine kadar olan bölgenin sorumluluğunu almış ve karargâhını başlangıçta Bolvadin'de konuşlandırmıştır.

Büyük Taarruzda, Yakup Şevki Paşa'nın emir komuta ettiği 2'nci Orduya, 1'inci Ordu asıl taarruzu icra ederken, Yunan Kuvvetlerinin ve özellikle ihtiyatlarının, 1'inci Ordu Komutanlığı bölgesine kaymasını önlemek gibi hayati bir görev verilmiştir.

Yakup Şevki Paşa, 6 Ağustos 1922 tarihinde başlayan Büyük Taarruzda 2'nci Orduya verilen görevleri üstün bir başarı ile yerine getirerek cepheyi yarmış, düşman ihtiyatlarının asıl taarruzun yapıldığı 1'inci Ordu komutanlığı bölgesine kaymasını önlemiştir.

Düşman kuvvetlerinin büyük çoğunluğunun 30 Ağustos 1922 tarihine Dumlupınar'da imha edilmesini müteakip Yakup Şevki Paşa'nın emir komuta ettiği 2'nci Ordu, bölgesinde kalan düşman kuvvetlerini takip ederek Çanakkale Boğazı bölgesine kadar ilerlemiştir. Yakup Şevki Paşa, daha sonra ordu karargâhını Balıkesir'e intikal ettirmiştir.

Yakup Şevki Paşa, bundan sonraki faaliyetlerini İngilizlerin kontrolünde bulunan Çanakkale Boğazına yapılacak bir hareketin hazırlıkları ile geçirmiştir. Müttefiklerin ateşkes istemeleri üzerine, 6 Ekim 1922 tarihinde Mudanya'da toplanan konferans sonucunda 11 Ekim 1922 tarihinde ateşkes imzalanmıştır.

24 Nisan 1923 tarihinde Lozan Antlaşmasının imzalanmasından sonra 2'nci Ordu Komutanlığının lağvedilmesini müteakip Askeri Şura Üyeliğine atanarak Orgeneralliğe terfi eden Yakup Şevki Paşa, bu görevinde uzun süre kalmıştır.

Yakup Şevki Paşa, 20 Aralık 1939 tarihinde İstanbul'da vefat etmiş, cenazesi büyük bir törenle Karacaahmet Mezarlığı'na defnedilmiştir. Naaşı, ölümünden senelerce sonra 17 Eylül 1988'de Ankara'da bulunan Devlet Mezarlığına nakledilmiştir.

Yakup Şevki Paşa, katıldığı harplerde gösterdiği üstün başarılarından dolayı, Osmanlı, Alman ve Avusturya-Macaristan Devletleri tarafından çeşitli nişan ve madalyalarla, TBMM tarafından ise İstiklal Madalyası ve Takdirname ile ödüllendirilmiştir.

Yakup Şevki Paşa, "Türk-Yunan Harbi" ve "Ta-biye Meseleleri ve Tatbikatları" adlı eserleri de kaleme almıştır.

Yakup Şevki Paşa çeşitli rütbelerde yerine getirdiği her görevde; yapacaklarını hiçbir şekilde tesadüfe bırakmayan, kolaya kaçmayan, bilinçli ve verimli çalışan, sağlam fiziki güç ve sinir sistemi yanında gerekli cesaret ve enerjiye de sahip, çok güvenilir bir

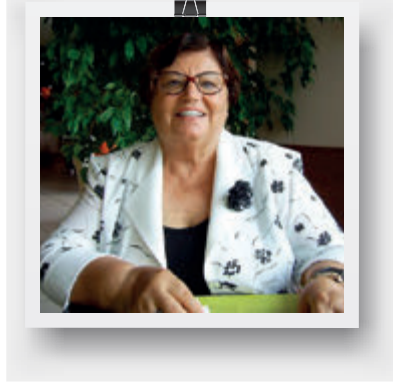
askerdi. Üstün stratejik ve taktik bilgisiyle temayüz etmiş bir komutandı. Sorumluluk yüklenmekten kaçınmazdı. Sağlam bir karaktere sahipti ve dürüstlüğü ile örnek teşkil eden bir insandı. Özetle; bir askeri liderde bulunması gereken bütün vasıflara sahipti, çok zor şartlarda görevler yaptı ve başarılı oldu.

Yakup Şevki Paşa, Osmanlı Devletinin çöküşünü müteakip, büyük zaferlerle ve eşsiz kahramanlıklarla dolu Türk tarihinin yeniden yazılmasında, diğer kahraman komutanlar gibi üzerine düşen görevleri büyük bir başarı ile yerine getirmiş, mümtaz bir komutan ve saygıdeğer bir insandı.

Türk Milletini yokluk ve çaresizlik içindeki ölüm halinden ve vatani düşmandan kurtararak modern Türkiye Cumhuriyetini kuran eşsiz dahi Mustafa Kemal Atatürk'ün liderliğinde yapılan Türk Kurtuluş Savaşının büyük komutanı Harputlu Yakup Şevki Paşa'nın hemşehrisi olan bizler, onunla gurur duyuyor, ölümünün 80'inci yıldönümünde onu rahmet ve minnetle anıyor ve hatırası önünde hürmetle eğiliyoruz.

Naşide GÖKBUDAK

ELAZIĞ'LI OLMAK

Elâziğ'li olmak nasıl bir şeydir. Bence ayrıcalıktır, gurur vericidir. Hatta övünülecek, sevinilecek bir şanstır. Bir yöre halkına karakteristik bazı özellikler yüklenmesi, üzerinde yaşanılan toprağın bir etkisi midir? Yoksa yaşayan insanların o toprağa yüklediği artılar mıdır? Bu o kadar iç içe ayırt edilmesi mümkün olmayan bir kavram ki. Benim memleketime olan aşkıma hiç azalmayan, her gün artan öyle derin bir histir ki, bunu anlamam da anlatmam da gerçekten çok zordur. Bu duyguyu bir kan bağı gibi algılarımdır. O topraklar ve o topraklar üzerinde yaşayan insanlarla bir kan bağı gibi güçlü bir bağım olduğunu düşünürüm. Bunu bazen o kadar ileriye vardırıyorum ki, sağlıklı düşünemediğim, bir hayal dünyasında mıyım? Burası kendi hayalimde kurguladığım bir memleket mi acaba? Diye düşündüğüm anlar olur. Ama ben memleketimi ve o memleketin insanını gerçekten çok sevdim. Ve hayatım boyunca sevdiğim, uğruna birçok fedakârlık yaptığım, hayatlarına hep iyi yönde dokunduğum ve bu dokunuşları kendimden bir şeyler vererek onlara artı olarak kaydettiğim insanlardan, Elâziğ halkından, yani Elâziğ'li hemşerilerimden aldığım sevgiyi, ilgiyi alamadım. Kendilerine teşekkür ediyorum. Gurur duymaya, sevmeye devam edeceğim. Size yaşadığım iki küçük olayı anlatacağım.

Orta son sınıftayız. Üç arkadaş öğlen yemeğinden sonra tekrar akasyalar kokan İstasyon caddesinden sevgili lisemize doğru yürüyoruz. O devrin çok ünlü bir kabadayısı vardı. Hakkında hikâyeler anlatır, bu hikâyelerle henüz çocukluktan gençliğe geçiş dönemini tamamlayamadığımız bizler üzerinde korkular yaratırdı. Birdenbire okula giden kız erkek çocuklar arasında bir kıpırdaşma bir fısıldaşma başladı. Herkes en yakınındakine,

-Şah İsmail geliyormuş, diye haber veriyordu. Korkmuştuk. Nedenini bilmiyorduk. Bu panik içerisindeyken, birisi bana hızla çarptı. Kabahat bendeydi. Yanıma yöreme bakıyordum. Doğru dürüst yürüyemiyordum. Karşımda genç bir adam sağ elini göğsüne koydu. Hafifçe başını eğdi.

-Özür dilerim bacım. Canını yaktım mı? Dedi. Gencin yüzüne şaşkın şaşkın baktım. Bir müddet sonra,

-İyiyim, bir şeyim yok, dedim. Genç adam ve ben ters yönde yolumuza devam ettik.

-Bu da kimdi? Diye sordum. Yanımda sınıf arkadaşlarımdan Rahmetli Dr. Ahmet Küçükbelirdi.

-O Elâzığ'ın ünlü kabadayısı Şah İsmail idi dedi. Çok şaşırılmıştım. Ama çok sevinmiştim. Elâzığ'ın ünlü kabadayısı bile böyle oluyordu. Özür dileyen, içten BACIM diyen bir kabadayı.

Birkaç kitabım yeni çıkmıştı. Yeğenimin kızı İstanbul Ataşehir'deki bir ilkokula kaydolacaktı. İsteddiği okula almıyorlardı. Adres tutmuyordu. Yeğenim birdenbire parlayan ilk kitabım Sıdika hanım'ı bana imzalattı. Müdür beyle görüşmeye gideceklerdi. Gittiler.

Romanımı müdür beye vermişler. Konuya girmeden önce müdür bey kitaplara ilgi duyuyor olmalı ki sayfalarını çevirmiş. Kitap hakkında sorular sormuş.

-Kitap Elâzığ'da geçen bir hikâyeyi mi anlatıyor? Kim yazmış? Gibi. Yeğenim,

-Evet, gerçek bir hikâyedir. Teyzem yazdı. Anneannesinin hayatı.

-Siz Elâzığ'lısınız?

-Evet. Yeğenim bana bundan sonraki gelişmeleri şöyle anlattı. Müdür bey o anda sanki bizim yanımızda değildi. Yüzünde hem mutluluk hem acı, hem hayranlık vardı. Gözleri ıslanmış gibiydi. Bir müddet daha kitabı evirdi çevirdi.

-Bundan otuz yıl evveldi. İlk öğretmenlik yıllarımdı. Yeni evliydim ve kucağımızda dört buçuk aylık bir erkek çocuğumuz vardı. Van'ın bir köyünde öğretmenlik yapıyordum. Tatili geçirmek için memleketimize Bolu'ya gidiyorduk. Otobüse bindikten biraz sonra eşim, bebeğin ateşi var galiba dedi. Van'dan Elâzığ'a gelinceye kadar bebek ateşler içinde yanmaya başladı. İstem dışı hareketler yapıyordu. Elâzığ'da mola verilecekti. Otobüsteki herkes bizimle meşgul olmaya başlamıştı. Orta yaşlı bir kadın yanımıza yaklaştı. Kendince bebeği muayene etti.

-Ben beş çocuk annesiyim. Yavrunun durumu iyi değil. Siz Elâzığ'da inin ve çocuğunuza bir hekim bulmaya çalışın. İndik. Hiç bilmediğimiz bir yer. Yazıhanenin önünde sohbet eden iki kişiye yaklaştık. Durumu anlattık. Adamın biri ayağa kalktı. Saatine baktı.

-Sizi hastaneye götürsem çocuk doktoru yoktur. Sizi hemen evime götüreceğim. Eşim ilgilenir. Ben de size bir doktor bulup, getireceğim, dedi. Gerçekten eşi de kendi gibiydi. Bebeği önce soğuk suyun içine soktu. Sirke pansumanları yaptı. Nihayet kapı çalındı. Yanında doktor ile evin beyi gelmişti. Bizi dört gün misafir ettiler. Doktor parası da dahil bir kuruluş masraf ettirmediler. Gerekçe olarak,

-Sizin daha uzun yolunuz var ne olur? Ne olmaz. Paranız yanınızda kalsın. Dediler. Haklılardı. Yanımızda paramızda çok azdı. Cidden ısrar ettik ama almadılar. Şimdi oğlum otuz yaşında aslan gibi. İki de torunum var. Birden durdu.

-Affedersiniz çok zamanınızı aldım. Ne için gelmişsiniz? Yeğenim sıkılarak isteğini bildirmiş. Müdür hafiften gülerek,

-Hayatımda yönetmeliğe kanuna aykırı bir iş yapmadım. Ama Elâzığ'lı ömrümden ömür istese veririm, cevabını vermiş.

İşte benim hemşerim buydu. Nasıl sevmem? Nasıl gurur duymam?

ELÂZİĞ'LI OLMAK AYRICALIKTIR.

Vedat AKAN
Y. Mimar - ODTÜ

HARPUT'TAN ELAZIĞ'A (İKİNCİ BÖLÜM)

Değerli okurlar ve hemşerilerim,

Öncelikle 2023 yılının Harput Yılı olması hususunda verilecek olan her türlü mücadeleye gönülden katıldığımı ve şahsımdan talep edilecek olan her türlü katkıyı vermeye gönülden hazır olduğumu beyan ederek başlamak istedim yazı dizimin ikinci bölümüne.

Bu yazımın başlığını **“Harput’tan Elazığ’a”** olarak teyit etmemde yarar görmekteyim. Zira, Vakfımızın otuzuncu yılında ellinci sayı olarak yayınlanmış olan Ocak 2019 sayısında yazı dizimin birinci bölümü sayfa 27-28’de yayınlandı. Ama sehven başlıksız olarak yayınlandı. Yazımın başlığı **“Harput’tan Elazığ’a”** idi. Ancak, belki de bir ilk’e imza atılarak, yazım sehven başlıksız yayınlandı. Bu konuda kimleri kutlayacağımı bilemediğim için emeği geçenleri gönülden kutluyorum. Hayır vardır. Harput’umuza dönelim biz. Önce tarihimizden söz edelim biraz.

Harput’umuzun Tarihi:

Dünya üzerindeki her coğrafyanın iyi-kötü bir geçmişi ve tarihi vardır. Harput’umuzun da anlı-şanlı bir geçmişi ve tarihi vardır. Bu tarihimizi bilmemizde ve de doğru bilmemizde yarar vardır. Bazı yerli ve yabancı tarih kaynaklarına göre Harput’un en eski ahalisi “Hurri”ler imiş. Hurriler milattan yani Hazreti İsa’dan önce 2000 yıllarından itibaren bölgeye yerleşmeye başlamışlar. Hurrilerin Urartular ile akrabalıkları varmış. Hititler ve Urartular bölgeye milattan önce dokuzuncu yüzyıldan (MÖ 900) itibaren daha sonra gelmişler ve Doğu Anadolu’da Harput merkezli bir yönetim tesis etmişler. Tüm ihtişamı ile günümüze kadar gelebilmiş olan Harput Kalesi de Urartu izleri taşımaktadır. Geçen yazımda da belirtmiş olduğum üzere Harput kelimesinin ilk hecesi olan “Har” taş-kaya, ikinci hecesi olan “Put” ise kale anlamına gelmektedir. Çevresi tamamen uçurum olan kalenin olduğu yere ulaşmak için kayalarda basamaklar yontulmuş ve tüneller oyulmuştur. Ayrıca kayalar içinde su yolları yapılmıştır. Dolayısıyla, dönemde

oldukça müstahkem bir mevki olan Harput Kalesi'nin en az dört bin yılı aşan bir geçmişi vardır. Harput kalesinden inanılmaz bir manzara temaşa edebilir ve tarihi hissedebilirsiniz.

Milattan sonra birinci ile üçüncü yüzyıllar arasında Harput coğrafyasına siyasi ve askeri olarak Romalıların egemen olduklarını ve Romalıların en büyük düşmanı olan Perslerin Romalıları ile yapmış oldukları her üç savaşı da kazanarak Romalıların Asya kıtasına yayılmasına engel olduklarını görüyoruz.

Harput'un ilk bağımsızlık dönemi milattan sonra yedinci yüzyılın ortalarında Bizans tarihi ile çakışmaktadır. Suriye ve Irak coğrafyasını egemenlikleri altına almış olan Araplar Harput'u işgal etmişler ancak mimari olarak kalıcı hiçbir iz bırakmamışlardır. Bizans ise Harput'u geri almak için Araplar ile savaşmış ve on birinci yüzyılın sonlarına kadar Harput coğrafyasına egemen olmuştur. Türklerin Harput coğrafyasını devralması 26 Ağustos 1071 Malazgirt Savaşı ve sonra 1085 yılıdır. Bu tarihlerden sonra Belek (Balak) Gazi'nin adını telaffuz etmeye başlıyoruz.

1516 yılından itibaren Harput Osmanlı idaresi altına girmiş ve Kürt şehri Diyarbakır'a bağlı bir yerleşim merkezi olmuştur. 1530 yılında yapılmış olan bir nüfus sayımında Harput'ta on dört adet Müslüman Mahallesi ile dört adet Ermeni Mahallesi bulunduğu kayıtlara geçmiştir. 19. Yüzyılın sonunda yapılan sayımlarda ise 2.670 adet ev, 843 adet dükkân, 10 adet cami, 10 adet Kuran kursu niteliğinde okul, 8 adet kütüphane, 8 adet kilise, 12 adet han ve 90 adet halka açık hamam olduğu tespit edilmiştir. Ancak Harput yoğun ve yüklü tarihine rağmen adeta terk edilerek boşaltılmış ve aşağıda Mezra dediğimiz ovaya taşınmıştır. Aşağıda öncelikle 1834 yılında bir hastane ve bir cephane deposu yapılmıştır. Bu terkedilmenin başlıca nedeni ulaşım zorluğu ve eski çağlara nazaran müstahdem mevki olarak önemini ve vazgeçilemezliğini kaybetmiş olmasıdır. Genelde terk edilen şehirlerin bazıları ölümler ve dünya onları unuttur gider. Bu durum Harput'umuz için asla geçerli olmamış ve Harput'umuz güncelliğini hiç kaybetmemiştir. Tam aksine, Anadolu'nun en "Aziz" şehirlerinden biri ve hatta birincisi olarak asla unutulmamıştır. Burada kadın ve erkek birçok aziz insanın kabirleri bulunmaktadır.

Bu vesile ile rahmetli babacığımın bana intikal eden Harput ile ilgili iki adet eski fotoğrafı da siz değerli okurlar ile paylaşmak üzerime vazifedir.

Resim-1: Eski Harput'un Batıdan Görünüşü

Resim-2: Eski Harput'tan Bir Görünüş

Türbeler ve Ziyaretler:

"Ziyaretten maksat bir duadır.

Ölüm bugün bana ise yarın sanadır."

Harput ve çok yakın çevresinde onlarca ziyaret (türbe) bulunmaktadır. Bunların çoğu Selçuklu mimarisi etkilerini taşımakta olup kare kaideli, altıgen planlı ve konik kubbelidir. Kapıları Kible (Mekke) yönündedir. Çoğunun kapıları günümüzde kilitlidir. Bazı insanlar bu ünlü imamların ve önemli aziz şahsiyetlerin kabirlerini sadece ziyaret etmekle kalmayıp aynı zamanda ibadet etmekte ve dileklerde bulunmaktadır. Yazı dizimin daha sonraki bölümlerinde bu ziyaretler konusuna biraz daha değineceğim.

Belek (Balak) Gazi:

Harput'unumuzun tarihini biraz hatırlamakta ve genç yeni nesillere biraz hatırlatmakta yarar vardır. Nasıl ki Türkiye Cumhuriyeti denildiğinde aklımıza gelen ilk isimler **Gazi Mustafa Kemal Atatürk** ve silah arkadaşlarıdır, Harput denildiği zaman da akla gelen ilk isimlerden biri Balak (Belek ya da Balağ) Gazidir. Harput Emiri ve Türk Orduları Başkomutanı olan bu önemli şahsiyetin tarih sayfalarında da Belek Gazi olarak (nam-ı diğer Balak Gazi) önemli bir yeri vardır. Harput'un en önde gelen atalarından biri sayılır. Tam adı Nurü'd-Devle Belek bin Behram bin Artuk olan bu efsanevi kahramanımızın adını Elazığ'da eskiler halen anıp yad edebilirler ancak yenilerin ilgi alanında değildir maalesef. Hayat hikayesi 5 veya 6 Mayıs 1124 tarihinde, Menbiç kalesinin kuşatılması sırasında surlardan atılan zehirli bir ok ile vurularak şehit olması ile son bulmuştur. Nereye gömülmüş olduğu meçhul olup bazı kaynaklarda Halep'te Hazreti İbrahim Makamı'nın yanında defnedilmiş olduğu rivayet edilmektedir. Bu kahramanımızın anıt heykeli hemşerimiz Heykeltıraş Nurettin Orhan tarafından şaha kalkmış bir at üzerinde yorumlanmıştır. Bu anıt heykel elli beş senedir yıkılmaksızın ve aşınmaksızın sağlam kaidesi ile mezaraya bakmaktadır. Yazı diziminin üçüncü bölümünde bu kahramanımızın hayat hikâyesinden biraz daha kesitler sunulacaktır.

Yazı dizimin ikinci bölümüne son vermeden önce çocukluğum ile ilgili bir anımı da sizlerle paylaşmak istiyorum. Dedem (annemin babası) bazı sabahlar beni çarşıya götürürdü. Yaşım dört veya beş. Bir elim dedemin elinde, diğer elimde çok küçük bir sepet. Yaptığı alışverişlerde benim sepetime de hafif birkaç parça koyardı. Sebze-meyve

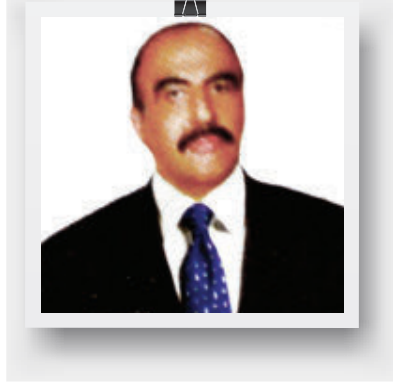
cinsindendi herhalde. Alışveriş bitince elimde küçük sepet beni tek başıma eve yollardı. Kendisi bir süre daha arkadaşlarına takılırdı herhalde. Veya belki de beni arkadan ve uzaktan takip ederdi. Hiç bilemezdim. Dönüp arkama bakmak nereden nasıl aklıma gelsin. Her seferinde evin yolunu bulurdum. Eve dönüş yolunu hiç şaşırmadım ve hiç kaybolmadım. Bir gün küçük sepete ilaveten elime bir dergi vermiş idi. Daha doğrusu kolumun altına sıkıştırmış idi. Ben o dergiyi daha sonra ters tutup elimde sallaya sallaya eve varmış olmalıyım ki dedem eve döndüğünde derginin iç sayfalarının nerede olduğunu sormuştu. Ne cevap verdiğimi hatırlamıyorum ama dayak yemediğimi hatırlıyorum. Yolda iç sayfalarını düşürmüş olduğum derginin Türkiye'nin gelmiş-geçmiş en fenomen siyasi mizah dergisi olan "Akbaba" dergisi olduğunu yıllar sonra öğrendim. Zira o dergiler asla atılmaz saklanırdı. Bugün Akbaba dergisi kalitesinde bir dergi yayınlanamıyor olması hepimiz için bir kayıp ve eksiklik.

Saygı ve sevgilerimle,

@: vedatakan@yahoo.fr

"Kapsamlı antik buluntu, sikke ve el işi koleksiyonlarına sahip olan arkeoloji ve etnografya müzesi."

Bedrettin KELEŞTİMUR

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE HARPUT-ELAZIĞ

Harput, coğrafyamın müstesna medeniyet havzasının adıdır...

Harput, **'Tarihi açık hava müzesi...'**

Orada tarihi teneffüs ediyorsunuz... Harput'un kadim mirasını Elazığ Şehri taşıyor...

Bu şehir, **'sesime, sözüme kulak ver...'** diyor

Sana anlatayım binlerce yıl tarihi, **'bir koca maziyi'**

Akif ne diyor; **"Ben de tarih okudum, âlemi elbet bilirim!"**

Bilginin hikmet kaynağında, bir muallâ şehir; **'sizleri buyur...'** ediyor

"Bir zamanlar biz de millet, hem nasıl milletmişiz;

Gelmişiz dünyaya milliyet nedir öğretmişiz

Kapkaralıkken bütün âfâkı insâniyetin,

Nûr olup fıskırmışız tâ sinesinden zulmetin;

Göster Allah'ım, bu millet kurtulur, tek mucize;

Bir "utanmak hissi" ver gâib hazinenden bize!"

O hisle, kadim Harput şehrine varıyorsunuz... Kulağınıza bir lahuti seda geliyor;

“Harabat ehlini hor görme zâkir/ Defineye malik viraneler vardır”

Harput Hükümdarı, **Belek Gazi sizlere buyur ediyor...**

Selahaatin Eyyubi, Kılıç Aslan değerinde bir büyük Kahraman;

B. Selçuklu Sultanı tarafından, **“Müslüman Orduları Başkumandanı”** tayin edilir.

Harput bizleri, **‘fütüvvet diliyle...’** misafir ediyor.

Harput Kalesi, **‘Kartal Yuvası’** olarak isimlendirilir...

O kalenin o kadar derin izleri var ki... **“tarihi ve nice efsaneleri orada yaşarsınız!”**

Kutlu zaferlerin hikâyelerini dinledikçe tüylerim diken diken olmaktadır!

“Kurşunlu Cami önünde bir Çınar...”

O çınarın altında sadece serinlemekle kalmaz; **‘manevi bir haz alırsınız’**

Âlimler, Gaziler, Sadıklar, Sıddıklar, Veliler ordusu geçer ruhaniyetiyle...

Harput, her taşıyla, ayakta duran her mekânıyla tarih kokmaktadır...

“Arap Baba...” bir büyük İslam mücahidi, **‘başını vermeyen şehit...’**

“Feti Ahmet Baba...” Fethin emsalsiz güzelliğini yaşarsınız bir anda...

Hanlar, Hamamlar, Mescidler, Türbeler, Çeşmeler, Köprüler; **‘her biri kimlik...’**

Dile kolay burada, dokuz asrı bir arada yaşarsınız...

İstanbul’dan 368 yıl, Bursa’dan 214 yıl önce fethedilmiş...

Tarihi boyunca, **‘işgal acılarını yaşamamış...’** efsanevi kadim şehir, Harput;

Başı dik, **onurlu tavrıyla hala heybetini korumakta...**

Harput, bir büyük medeniyet coğrafyasının adı...

Malazgirt Zaferinden **14 yıl sonra, 1085 tarihinde fethedilir...**

Fethiyle birlikte, bu milletin bir müstahkem kalesi olacaktır...

Fırat Vadisinin **Hoyrat esintileri, Harput’ta yankılanacaktır...**

O ses; **Harput’ta Kürsübaşı, Kerkük’te Çayhane Sohbeti** olarak anılacaktır...

Fuzuli’nin eserleri Harput’ta bestelenecek ve günümüze kadar okunacaktır...

Hakeza, Nedim’in eserlerinin de Harput’ta okunduğu bilinmektedir...

Harput, **“Doğu ile Batı Dünyamızı birleştiren ses dünyasına sahip”**

“Yemen türküsü...” Anadolu coğrafyasının, **‘içli romanıdır’**

Bir ince sızı, bir yanık seda, titretir bütün yürekleri...

“Çaydaçıra Efsanesi...” ile sizleri büyüleyen o muhteşem oyunu...

Harput insanının karakterini burada okunan musikimizin 13 makamında anlatabiliriz...

Harput- Elazığ’da, en fazla okunan makamlar; **Rast Makamı**, insana sefa verir...

Hicaz Makamı, İnsana tevazu verir... **Hüseyni Makamı**, İnsana sulh verir...

Saba Makamı, İnsana şecaat verir... **Uşşak Makamı**, İnsana neşe verir...

Harput- Elazığ insanının; “**yapısında, meşrebinde, fıtratında, toprağında...**” neler var?

Bu coğrafyanın insanı; “**rahat, sakin, cesur, tevazu sahibi...**”

Ve en dikkate şayanı,

“**iç ve dış dünyasında barışı, huzuru, güveni arzulayan bir kimliğe sahiptir**”

Harput- Elazığ’da en fazla okunan “**makamlar**”

Ve o makamlarla birebir örtüşen, “**Elazığ insanının kimliği...**”

Yahya Kemal bizi ve dünyamızı o kadar güzel tarif ediyorlar ki,

“**Çok insan anlayamaz eski musikimizden**

Ve ondan anlamayan bir şey anlamaz bizden”

Bir Ulu Divandır Harput; söz meclisinin kadim dostlarını misafir edecektir

Hız. Mevlana’nın babası Sultan-ı Ulema olarak da anılan;

Bahattin Veled ile birlikte ilk durağı **Karakoçan’ın Okçular Beldesi olacaktır**

“**Bağdat Fatihisi olarak da bilinen Genç Osman’ın...**

4. Murat’ın Bağdat’ın fethine katıldığı yer Elazığ’ın Ağın İlçesidir...”

Harput Şehri, gönül coğrafyamın, ‘**ilim ve hikmet muhitidir...**’

Mevlana Halidi Bağdadi (1779-1827) o silsilenin ruhani ikliminde;

Şeyh Ali Septi, Mahmut Samimi ve İmam Efendi Hazretleri...

Tasavvuf Kültürümüzün çok önemli isimleridir...

Harput’ta, “**hikmet pınarları sürekli çağlamıştır...**”

Harput, Anadolu Coğrafyasını aydınlatan;

‘**İlim ve marifet ehli insanların mekânı...**’ olarak da tanımlanabilir...

Harput’ta, “**Ahi Musa türbesi...**” bizlere,

Ahilik kültürünün önemli bir merkezini, Harput Şehri olduğu haberini verir...

Harput, Anadolu Coğrafyasını besleyen bir Ulu Nehrin, ‘**kaynağında**’ yer alan şehir...

Asrımıza, günümüze doğru gelindiğinde, o kaynağın kurumadığını söyleyebiliriz...

Herbiri tevazu sahibi, hamiyetli insanlar eserleriyle birlikte yaşamaktadır...

İşte, o seçkin isimlerden;

Ahmet Kabaklı Hoca, bu şehrin '**efsanelerini...**' yazacaklar,

Nurettin Ardıçoğlu, bu kadim şehrin, '**tarihini...**' yazacaklar,

N.Yıldırım Gençosmanoğlu, '**destanını...**' yazacaklar,

Şemsettin Ünlü, '**romanını...**' yazacaklar,

İshak Sunguroğlu, "**4. Ciltlik Harput Yolları...**"

Bu eser, bizlere bütün yönleriyle Harput'u anlatacak...

Av. Fikret Memişoğlu, '**folklor araştırmacısı...**'

Av. Fikret Memişoğlu, '**1960'ların efsanevi ismi olarak da anılır'**

Fikir ve düşünce ekseninde önemli bir okuldur...

Prof. Dr. Bahaettin Ögel, "**Kültür Tarihimizi...**" yazacaklar...

Ve günümüzde, '**eserler birbiri ardınca yayınlanmaya...**' başladı

Edebiyatımızın bütün dallarında nitelikli çalışmalar yapılıyor...

Sadece MANAS Yayınevi'nin yayınladığı eser sayısı; '**85'lere ulaştı...**'

Ömer Hayyam, "**Tarih kâinatın vicdanıdır...**" diyorlar

Önemli bir tarihçimiz Naima ise şu ifadeleri kulanacaktır;

"Tarih, faydası herkesi kaplayan bir ilimdir.

Yaşanılan çağın olaylarıyla,

Eski çağın olaylarını karşılaştırıp sonuca varmak gerekir."

Kars'tan Edirne'ye kadar bir baştan öte başa kadar;

'fethin birer mührü...' olarak vatan Coğrafyamın tapularıdır...

Harput Ulu Cami'de (1156-1157) o manevi havayı soluklarım...

Bahtiyar Vahapzade, "**Geçmiş inkâr edilemez; geçmişine taş atanın,**

Geleceğine gülle atarlar..."

Geçmiş, bizim ihtişamıyla şanlı mazimiz ve onun izleri üzerine yürümekteyiz...

Rum Suresi 9. Ayette şöyle buyrulur;

"Yeryüzünde gezip de bakmadılar mı ki,

Onlardan evvelkilerin akibetleri nasıl olmuştur?

Onlardan kuvvetce daha şiddetli idiler ve onların imar ettiklerinden daha ziyâde,

Yeri altüst etmiş ve imarda bulunmuşlardı

Ve onlara peygamberleri zahir hüccetler ile gelmişlerdi.

Artık Allah onlara zulmeder olmadı,

Velâkin onlar kendi nefislerine zulmeder oldular”

“Hazarbaba Kayak Merkezi”

Vedat KENT

TURİZMİN YÜKSELEN YILDIZI DEMİRYOLUNUN ELAZIĞ'A KAZANDIRACAKLARI

Taşımacılıkta öteden beri önemli bir yer tutan demiryolları, günümüzde turistik evrilme yaşıyor. Gelişmiş ülkelerde yeni nesil trenler gerek yüksek teknolojileri gerekse de konforları nedeniyle turizmin yeni ulaşım araçları olmaya başladılar.

Almanya, Fransa, Japonya ve ABD bu ülkelere örnek gösterilebilir.

Ülkemizde de demiryollarının, gerek hat gerekse de teknolojik gelişime ayak uydurma çabaları bazı fırsatları da ortaya çıkardı. Hızlı trenlerin yanı sıra daha önceleri kimsenin dikkatini çekmeyen seferler turizm amaçlı kullanılmaya başlanırdı.

Bu seferler özellikle üniversiteli gençlerin ilgi göstermesi nedeniyle popüler hale geldi. Tabi bunda bir pazarlama başarısı olduğunu da göz ardı etmemek gerek.

Doğu Ekspresi,

Van Gölü Ekspresi...

Doğu Ekspresi Ankara Tren Garı'ndan kalkıyor ve Kars Tren Garı'na kadar gidiyor. Ara duraklar ise, Kırıkkale, Kayseri, Sivas, Erzincan ve Erzurum.

Van Gölü Ekspresi, Ankara, Kırıkkale, Kayseri, Sivas, Malatya, Elazığ ve Muş güzergahını izleyip Tatvan'a varıyor. Yol boyunca İç Anadolu'nun bozkırları dahil her yerde şahane manzaralar olsa da en güzelleri Elazığ'da başlıyor. 60 istasyonda durduktan sonra Tatvan'a ulaşan tren Van'a kadar gitmiyor. Tatvan'dan Van'a feribotla seyahat etme

imkanı da bulan yolcular, Van Gölü'nün güzelliğine de tanıklık ediyor. 2017 Ocak ayına göre yolcu sayısında yüzde 42'lik artış olan Van Gölü Ekspresi, sosyal medyada yakaladığı popülerliğin ardından Doğu Ekspresi'ne alternatif oluyor.

Tren seferlerinin popülerliği Doğu Ekspresiyle diğer adıyla Kars treniyle başladı.

Ankara Garı'ndan başlayan yolculuğa, özellikle üniversite öğrencilerinin gösterdiği ilgi sayesinde Türkiye'nin bir çok bölgesinden de talep gelmesine neden oldu. Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden Ankara'ya gelenler 25 saatlik bir yolculukla muazzam manzaralar eşliğinde Kars'a ulaşıyor. Gruplar halinde bu yolculuğa çıkan gençler, arkadaşlarıyla şarkılı-türkülü bir seyahatle güzel anlar yaşıyor.

Önce gençler arasında popüler olan hat, şimdi genç-yaşlı tüm kesimlerden ilgi görüyor. Biletleri çok önceden tükeniyor.

Yıllardır seferde olan Doğu Ekspresinin pazarlanması fikrinin çıkış noktası Kars yerel yöneticilerinin turizm acenteleriyle yaptıkları işbirliği. Doğru tanıtım atağı ve hedef kitle çalışması meyvelerini verdi.

Daha önce de seferde olan bu hat içiturizm acenteleri ve medya ile yapılan doğru çalışma, Kars'ı turizm merkezlerinden biri haline getirdi.

Hat boyunca geçtiği şehirlerde kısa süreli de olsa duran tren, son durak olan Kars'a ciddi anlamda turizm geliri sağlıyor.

Doğu Ekspresi'ne gösterilen ilgi karşısında Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında yapılan protokolle sefer ve saatlerde yeni düzenleme yapıldı. Hatta Erzincan (İliç) gibi ara duraklarda yolcuların gündüz daha rahat zaman geçirebilmeleri için saatlerde de düzenlemeye gidildi. Bu duraklarda da turizmin katma değer yaratmasının önü açılmış oldu.

Doğu Ekspresinin başarısından sonra gözler, yine başlangıç noktası Ankara bitiş durağı ise Tatvan olan Van Gölü Ekspresi'ne çevrildi.

Bu hatta aynı Doğu Ekspresi gibi seferde olmasına rağmen yine etkin bir pazarlama çalışmasıyla yeni bir rota gibi karşımıza çıkıyor.

Tatvan son durak bu hatta.

Van'a gitmek isteyenler ise feribotla bu ilimize geçebiliyorlar.

Doğu Ekspresi gibi aynı ilgiyi görmesi beklentisi yüksek.

***

Ankara'da turizm acenteleriyle yaptığımız toplantılarda müşterileri için yeni rotalar aradıklarını, söylediklerinde tren seferlerine de değindik. Acentelerin, Kars'ın Doğu ekspresiyle kazandığı katma değere Van Gölü Ekspresinin de aday olduğu konusunda değerlendirmeleri oldu.

Buradan hareketle konu Elazığ'a geldi.

Harput'un UNESCO adaylığı ve 2023 Harput Yılı gibi projelerimizde destek olabilecek olan turizm ağırlıklı bir tren seferi şehrimizin tanıtımına önemli katkılar sağlayacağı konusunda hemfikir olduk.

Van Gölü Ekspresi şehrimizden geçmekle beraber katma değer yaratmada şu an için uzak.

Bu konuda yine Elazığ yöneticilerinin yanı sıra, medya ve sivil toplum kuruluşlarıyla beraber masaya yatırılacak bir konu. Ankara’da, Ulaştırma Bakanlığı ile TCDD yetkililerinin yanı sıra Kültür ve Turizm Bakanlığıyla yapılacak görüşmelerle de olgunlaşabilir.

Eğer bu proje gerçekleşir de hayata geçirilirse yapılacak başarılı bir tanıtım ve pazarlama atağıyla şehrimiz daha fazla turist çekecektir. Tanıtımda, Harput ve şehir merkezi önemli bir ivme kazanacaktır.

Bu arada hızlı tren projesine de değinmeden geçmemek gerek.

İlimizin de içinde bulunduğu bir hızlı tren projesinin teknik ön hazırlıkları, proje bazında yapılıyor.

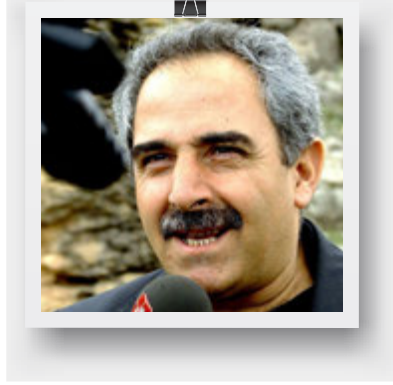
Önce Sivas-Malatya daha sonra da Malatya-Elazığ-Diyarbakır arası hızlı tren seferleri için hazırlıklar gündemde. Bu hat için demiryolu altyapı, üstyapı, elektromekanik etüt proje ve danışmanlık hizmet alımını, TCDD Genel Müdürlüğü’nü nihaleye çıkarmış olması güzel bir gelişme. Bu projeye Elazığ’ın da içinde bulunduğu illerimize hızlı trenle ulaşımında güzel bir imkan yaratılacak olması, turizm açısından da mutlaka bir katkı sağlayacaktır.

Bunun en yakın örneklerini önce Ankara-Eskişehir sonrada Ankara-İstanbul hızlı treninde gördük. Her iki hatta, turizmin ve ticaretin gelişiminde önemli kazanımlar sağlıyor.

Hızlı tren yada ekspres hatları günümüz Türkiye’sinde turizmin yükselen yıldızları. Dolayısıyla, Kars örneğinde olduğu gibi şehrimizin tanıtımının, turizm gelirlerinin artması ve dolayısıyla dakalkınma için demiryolundan daha etkin faydalanmamız gerek.

“Golan Kaplıcaları”

M. Şener BULUT

BİR DİYARBAKIR HİKÂYESİ (BÖLÜM 2)

ELAZIĞ'IN GÜNDEMİNDE BİR GÜZEL ŞEHİR...

Diyarbakır'da gün boyu gerçekleştirdiğimiz ziyaretler beni Elazığ Diyarbakır Kültür ve Sanat Buluşması için fazlasıyla umutlandırmıştı. Diyarbakırlı dostlarımız Elazığ'dan açık açık davet bekliyorlardı. Artık bir an evvel tarihi belirleyip, hazırlıklara başlamalıydık. Bu kanaatlerimi 21 Aralık Salı günü Hadi Önal ve Bedrettin Keleştimur ile birlikte ziyaret ettiğimiz Elazığ Valisi Muammer Erol ile paylaşmışım. Celal Güzelses, Enver Demirbağ ve Osman Fahri gibi kültür hayatımızı ışıklandıran şahsiyetlerin anılacağı bir dizi etkinlikle Elazığ ve Diyarbakır'ın zenginliklerini sergilemeyi düşünüyorduk. Sayın Valimiz, çalışmaların bir an evvel başlatılması yönündeki düşüncemizi onaylayarak bizleri daha da cesaretlendirmişti. Vilayetten ayrıldıktan sonra Elazığ Belediye Başkanı M. Süleyman Selmanoğlu, daha sonra da Fırat Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Orhan Kılıç ile Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Ali Şekerdağ'ı ziyaret ederek bilgilendirdik. Prof. Dr. Ahmet Buran, Prof. Dr. Mustafa Öztürk, Prof. Dr. Beşir Aşan, Doç. Dr. Ercan Alkaya, Doç. Dr. Tarık Özcan ve Yrd. Doç. Dr. Yavuz Demirtaş hocalarımız ile görüşmelerde bulunduk. Elazığ Diyarbakır Kültür ve Sanat Buluşması için önerdiğimiz 22 Ocak 2011 tarihi uygun görülmüştü. O gün öğleden sonra Manas'a yoğun düşüncelerle dönmüş ve arkadaşlarımızı da bilgilendirdikten sonra çalışmalara başlamışım. Önce TRT Diyarbakır Radyosu Müdürü Fatih Yılmaz'ı aradım. Fatih Bey, TRT Diyarbakır Mahalli İcra Topluluğu'nun görevlendirileceğini, Celal Güzelses için de bir tanıtım filmi göndereceklerini bildirmişti. Kültür ve Turizm Müdürümüz Tahsin Öztürk'ten Enver Demirbağ hakkında bilgi ve belge talebinde bulundum. Kızıltepe'de öğretmen olarak görev yapan Yurdal Demirel ile bir görüşme yaparak şair Osman Fahri'nin Elazığ yılları hakkında bilgi istedim. Şair dostumuz R. Mithat Yılmaz ile Silvan'da öğretmenlik yaptığı yılları konuştuk. İletişim Fakültesi'nde Dr. Öğr. Üyesi Tamer Kavuran ve Recep Bağcı hocalarımızla tanıtım çalışmalarını değerlendirdik. Elazığ Devlet Klasik Türk Müziği Korosu Şefi Funda Kova Hanımefendi, Emrah Uysal ile Mehtap Sarıkaya'nın Elazığ ve Diyarbakır yöresinden eserler

okuyacaklarını söylemişti. Musiki Cemiyeti'ndeki çalışmaları yöneten Nihat Kazazoğlu, etkinliğe Kültür Bakanlığı sanatçılarımız Adnan Çilesiz, Hasan Öztürk ve Zülfü Demirtaş da katılacağını müjdelemişti. RTÜK Üyesi Prof. Dr. Hasan Tahsin Fendoğlu, Prof. Dr. Zeynep Kerman hocamız, büyük ustanın torunu Celal Güzelses, Diyarbakır eski milletvekili, şair İrfan Rıza Yazıcıoğlu ve Niğde'den Akpınar dergisinin sahibi İsmail Özmel davetimize olumlu cevap vermişlerdi. Bu önemli etkinliğin sunuculuğunu Malatya'da görev yapan Ömer Faruk Er hocamıza teklif etmiştim. Elazığ'dan ve Diyarbakır'dan yazarların katılacakları Manas'tan Osman Fahri Anısına Kitaplar programında da; Prof. Dr. Kenan Haspolat "Nebiler, Sahabiler, Azizler ve Krallar Kenti Diyarbakır", İbrahim Yavuz "Şehir Çocuğu", Mevlüt Mergen "Bibi'nin Diyarbakır Feryadı", H. Rıdvan Çongur "Türkiye'nin Muhtarı Fethi Gemuhluoğlu", Prof. Dr. Mehmet Soysaldı "Vahiy Ortamından İlkeler", Yrd. Doç. Dr. Nedim Bakırcı "Türk Dünyası Coğrafyasında Tespit Edilmiş Hayvan Masalları Üzerine Bir İnceleme", Yrd. Doç. Dr. Tamer Kavuran "Mor Gölge", Doç. Dr. Âdem Tutar "XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Kozan Sancağı" ve Yrd. Doç. Dr. Kürşad Öncül "Eski Türk Kültürü ve Halk Edebiyatı Ürünlerinde Başkaldırı Kavramı" adlı eserleriyle okuyucularla buluşacaklardı. 25 Aralık Cumartesi günü Musiki Cemiyeti'nden, yönetim kurulu üyeleri Nihat Kazazoğlu, Fethi Açıkgöz ve Elazığ Belediyesi'nden sanatçı arkadaşımız Osman Kırık ile birlikte "Celal Güzelses ve Enver Demirbağ'a Saygı Gecesi"nin repertuarını belirlemek amacıyla Diyarbakır'a günübirlik bir ziyaretimiz daha olmuştu. Diyarbakır Radyosunda Fatih Yılmaz Beyefendi ve Servet Zeki Ersoy Hocamızla ile birlikte gün boyu çalıştık. Kaynak kitaplar ve notalar didik didik araştırılarak, her iki şehrimizin makam tertibine uygun eserleri itinayla belirlendi. O gün Elazığ Musiki Cemiyeti ile Diyarbakır Mahalli İcra Topluluğu'nun sahneye birlikte çıkmalarının uygun olacağını ve belirlediğimiz o güzelim türkülerin de yine sanatçı kardeşlerimizin birlikte okumalarını kararlaştırmıştık.

CUMHURBAŞKANIMIZ DİYARBAKIR'DA..

Elazığ Diyarbakır Kültür ve Sanat Buluşması için koşuşturduğumuz o yoğun günlerde Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül, 30-31 Aralık tarihlerinde çeşitli temas ve incelemelerde bulunmak üzere Diyarbakır'a bir ziyaret gerçekleştirmişti. Diyarbakır'a gelişi sırasında, halkın yoğun ilgisi, sevgi gösterileriyle karşılanan Sayın Cumhurbaşkanımız, valiliğin ardından sırasıyla Garnizon Komutanlığı, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır Belediyesi'ni, Diyarbakır Organize Sanayi Bölgesini ziyaret ederek incelemelerde bulunmuş ve halka hitaben konuşmalar yapmıştı. Cumhurbaşkanımızın Diyarbakır'a yapmış olduğu bu önemli ziyareti, gazete ve televizyonlardan büyük bir dikkatle takip etmeye çalışarak bilhassa Diyarbakır halkına hitaben yaptıkları konuşmalarını, verdiği mesajlarını iki gün boyunca izlemeye çalışmıştım.

“Diyarbakır, büyük bir il. Türkiye'nin en önemli illerinden birisi. Tarih boyunca böyle olmuş. Sadece Anadolu'nun değil, bütün Ortadoğu'nun en önemli merkezlerinden birisi olmuş. Milattan önce 3000'li yıllara giden bir tarihi var. Ve o günden bugüne gelen bütün imparatorluklar, devletler, büyük medeniyetler, atalarımız, Osmanlılar, Selçuklular, Artuklular, hepsi buralarda çok büyük bir şehir kurmuşlar. Burası, gerçekten tarihin izlerini en güzel şekilde taşıyor ve bunlar hâlâ ayakta. Surlar ayakta, burçlar ayakta, camiler ayakta, minareler ayakta. Burası adeta bir açık hava müzesi.”

“Selahattin Eyyubi Diyarbakır'a geldiğinde, 1 milyon 40 bin kitap varmış, kütüphanelerde. Bugünkü kütüphanelerde belki bu kadar kitap yok. Kayıtlı şeyler bunlar.”

“Bizler hepimiz büyük bir milletin, bir milletin mensuplarıyız. Büyük millet olunca, büyük milletin içerisinde tabii ki farklılıklar olacaktır. Ama bu farklılıkları zenginlik olarak gördüğümüzde, o zaman milletin tamamı zengin olacaktır. Bu gözle bakmamız lazım. Hangi gözle bakarsanız olayları öyle değerlendirirsiniz açıkçası. Yapıcı gözle bakarsanız, yapıcı şekilde değerlendirirsiniz. Hatta sorunlarınızı, problemlerinizi yapıcı gözle bakar, yapıcı cümlelerle ortaya koyarsanız; eleştirileri yaparken, yine yapıcı cümlelerle eleştirirsiniz, bunların halli kolaylaşır, çözümü kolaylaşır.”

“Ama Allah korusun, korkacağımız şeyler de var tabii ki. Eğer bu bir olan milletin içine nifak sokacak şekilde, birbirimizden sanki ayrı, inançlarımız ayrı, geleneklerimiz ayrı, temel meselelerde ayrı, vatanımız, sanki bu vatan müşterek vatanımız değilmiş gibi davranmaya kalkarsak, o zaman tabii ki bu korkulacak bir ortam oluşturur. Onun için hepimizin çok sorumlu olması lazım. Bu ülkede hepimiz eşit vatandaşlarız. Herkes her yere gelebilir, herkes her yerde yaşayabilir. Her makam, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan herkese açıktır. Ve şöyle baktığımızda da, Türkiye'nin her bir köşesinden herkes en önemli makamlara gelmiştir. Cumhurbaşkanı da olmuşlardır, başbakan da olmuşlardır, bakanlar, milletvekilleri herkes olmuştur. Herkes Türkiye'nin istediği köşesine de gider ve yerleşir. Bir başka ilimizden vatandaşlarımız buraya gelir, burada yerleşme hakkı vardır. Diyarbakırlı da gider; İstanbul'a, Ankara'ya, İzmir'e yerleşme hakkı vardır. Ve orada istediğini yapabilir. Bunlar, büyük nimetler tabii. Bunun tabii hepimizin kıymetini bilmemiz lazım. Bakın, ben yurtdışına gittiğimde şehitliklere uğradığımda, okurum orada isimleri. Diyarbakır'dan başlar, Van'dan başlar, Edirne'den başlar, hatta Musul'dan, Bosna'dan, bütün buralardan, Kayseri'den Sivas'tan hep böyle. Onun için bu ülke hepimizindir. Bu vatan hepimizin vatanıdır, bu devlet hepimizin devletidir.”

“Havaalanından buraya gelene kadar neredeyse her yerde durdum ve insanlar koşarak, kimi bana bir kâğıt verdi, kimi bana bir not verdi. Bazen çok yaşlı bir teyze verdi, bazen genç bir kız verdi, bazen genç bir delikanlı verdi. Bunların bazılarını arabada açtım, bazılarını şöyle gördüm ve hepsini tabii ki inceleyeceğim. Bunların yüzde 99'u iş-aş diyor. Yaşlı teyze diyor ki şu kadar oğlum var, ikisine iş bulun diyor. Genç kız diyor ki bana iş ver diyor. Genç delikanlı diyor ki bana iş bulun, diyor.”

“Size çok açık söyleyeyim, terörle, şiddetle, silahla, hiç bir şey olmaz. Sadece akan kanlar, gözyaşları... Olan buna olur ve bu hepimizi derinden üzer. Hangi eve ateş düşse, o ev yanar.”

“Bu problemleri eğer biz ideolojik, etnik yapılar, mezhep yapıları üzerinden ve siyasetle çözmeye kalkarsak; o zaman işin içine şiddet girerse, terör girerse, silah girerse, kan girerse; biz o zaman kendi bünyemizi zayıflatmaya ve kendi halkımıza zarar vermeye başlarız.”

“Diyarbakır maalesef sadece siyasi olaylarla gündeme geliyor. Buna gerçekten üzülüyorum.”

Cumhurbaşkanımız Sayın Abdullah Gül'ün bu ifadeleri dikkat çekiciydi. Sayın Cumhurbaşkanımız yapmış olduğu bu konuşmalarına hislerini de katarak elbette ki Türk milletinin kaygısını dile getirmek istemişti. Elazığ ile Diyarbakır arasında mekik dokuduğumuz o yoğun günlere denk gelen bu ziyaret, bölgemizdeki siyasi tartışmaları hissedilir derecede azaltmıştı.

ELAZIĞ MİSAFİRLERİNİ BEKLİYOR

Manas'ta adeta bir seferberlik ilan edilmişçesine çalışıyorduk. Tamer Hocamızın çok güzel tasarımlar halinde hazırlamış olduğu afiş, davetiye, kitap kapakları ve katılım belgelerini, sevgili Recep Bağcı kardeşimizin özverili çalışmalarıyla hazırlanan kitaplar ile birlikte matbaaya gönderdiğimizde sırtımızdan çok büyük bir yük kalkmıştı. İletişim Lisesinin katkılarıyla hazırladığımız Celal Güzelses ve Enver Demirbağ belgeselleri beğenilmişti. Akşam

saatlerinde de fırsat buldukça Musiki Cemiyeti'nde yapılan konser hazırlıklarını takip etmeye çalışıyordum... 15 Ocak Cumartesi günü Elazığ Musiki Cemiyeti'nden bir gurup sanatçı arkadaşımız ile birlikteyenden Diyarbakır'a gitmiştik. TRT Diyarbakır Radyosu stüdyolarında Diyarbakır Mahalli İcra Grubu ile son kez bir araya gelinerek, adeta konser tadında bir çalışma gerçekleştirilmişti. O gün stüdyoda sanatçılarımızın çok büyük bir coşku ile seslendirdikleri Elazığ ve Diyarbakır türkülerini icra edilirken; radyonun çok değerli müdürü Fatih Yılmaz, "mükemmel bir kaynaşma oldu, nihayet emeğimizin karşılığını alıyoruz" diyerek gülümsemişti. Nihat Kazazoğlu ağabeyim ve Servet Zeki Ersoy Hocamız konser için artık hazır olduklarını söyleyince de Fatih Bey sürpriz bir kararla sanatçı kardeşlerimizin yapmış oldukları son prova TRT Diyarbakır Radyosu stüdyolarından canlı olarak yayınlanmış, benimle de bir röportaj gerçekleştirilmişti. Diyarbakır'dan güzel intibalarla ayrılmıştık. Etkinliklerin TRT Avaz ve TRT Anadolu tarafından canlı olarak yayınlanacak olması başta Nihat Kazazoğlu olmak üzere sanatçı arkadaşlarımızı heyecanlandırmıştı. Programın detaylarını planlamak üzere Elazığ'a gelen TRT yönetmeni Füzün Behlülgil ile faaliyetin yapılacağı Fırat Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi'nde, program sunucusu Ömer Faruk Er'in de katıldığı kapsamlı bir toplantıya katılmıştık.

Nihayet bin bir emekle hazırladığımız faaliyetin daveti, Elazığ Valisi Muammer Erol'un imzasıyla Elazığ ve Diyarbakır halkına duyurulmuştu. Pencereleri biri birlerine bakan iki kutlu şehirden, Elazığ-Diyarbakır, bir hoş seda yayılır bu coğrafyaya. Bu hoş sedanın sahipleri Celal Güzelses ile Enver Demirbağ'dır. Musiki dünyamızın bu iki güzel insanın anılacağı "Celal Güzelses ve Enver Demirbağ'a Saygı Gecesi'ne ve bu gecenin öncesinde düzenlenecek olan "Osman Fahri Anısına Kitaplar" programına teşekkürleriniz, kültür ve gönül dünyamızda ahde vefanın bir güzelliği olarak taçlanacaktır.

Elazığ Diyarbakır Kültür ve Sanat Buluşması'na başta Diyarbakırolmak üzere Ankara, İstanbul, İzmir, Kars ve Niğde illerimizden çok sayıda sanatçı, yazar ve bilim adamı davet edildi. İstanbul'dan Prof. Dr. Zeynep Kerman, Ankara'dan: H. Rıdvan Çongur, Diyarbakır'dan: TRT Diyarbakır Radyosu Müdürü Fatih Yılmaz, Celal Güzelses'intonunu Celal Güzelses, Prof. Dr. Kenan Haspolat, İbrahim Yavuz, Mevlüt Mergen, Kars'tan Dr. Öğr. Üyesi Kürşad Öncül, Niğde'den Dr. Öğr. Üyesi Nedim Bakırcı, İsmail Özmel, Elazığ'dan Prof. Dr. Mehmet Soysaldı, Doç. Dr. Âdem Tutar, Yrd. Doç. Dr. Tamer Kavuran, Hadi Önal, Günerkan Aydoğmuş. Diyarbakırlı sanatçılar: Servet Zeki Ersoy, Abdülkadir Büyüksayar, Bilal Samancı, Cemal Temel, Deniz Değirmenci, Remzi Demir, Samet Şener, Şevki Özdemir, Süleyman Yaşar, Veysel Sulukaya, Süleyman Oduncu, Fatih Alaskan, Sedat Çamlı, Zekeriya Okut, Savaş Öztürk, Erkan Yürümez, Muslih Uçar, İsmet Katıl, Ercan Özceylan, Bilal Kaplan, Sinan Akkuş, Halit Akkuş. Ve Elazığlı Sanatçılar: Paşa Demirbağ, Nihat Kazazoğlu, Hasan Öztürk, Zülfü Demirtaş, Adnan Çilesiz, Mehmet Demir, Ender Şen, Emrah Uysal, Mehtap Sarıkaya, Feti Ahmet Deniz, Harun Yıldırım, Fethi Açıkgöz, Özer Kazazoğlu, Ferit Biçer, Niyazi Atıcı, İsmigüzel Ateş, Suat Dağoğlu, Lokman Özdemir, Faruk Şeker, Nuri Çilesiz, Hasan Taydaş, Mahmut Sugözü, Zülfü İlkyaz, Gürkan Soran, Nuri Ata, Ömer Gürakar, Veysel Oruç, Fatih Kılıç, Ekrem Oruç katıldı.

KONUKLARIMIZ ELAZIĞ'A GELİYOR

Ağustos ayından itibaren yaklaşık altı ay boyunca hem Elazığ'da hem de Diyarbakır'da çok büyük bir heyecanla sürdürdüğümüz çalışmalar nihayet tamamlanmış, konuklarımız Elazığ'a gelmeye başlamışlardı. Diyarbakırlı misafirlerimiz faaliyetin gerçekleşeceği 22 Ocak Cumartesi günü şehrimizde olacaktı. Ancak Ankara, İstanbul, İzmir, Kars ve Niğde illerimizden gelecek misafirlerimizi 21 Ocak Cuma günü karşılamıştık. O akşam rektörümüzün da onaylarıyla Fırat TV'de art arda iki ayrı sohbet toplantısı gerçekleştirdik. Saat: 18.00'de Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Tefik Ozan'ın konuğu olan H. Rıdvan Çongur, ölümünün 75. yılı münasebetiyle istiklal şairimiz Mehmet Akif Ersoy hakkında konuşmuş ve Rıdvan Hocamızın o müstesna okuyuşuyla Akif'in şiirlerini dinlemiş ve mest olmuştuk. Saat: 20.30'da da Prof. Dr. Ahmet Buran, Prof. Dr. Zeynep Kerman ile birlikte Tarih ve Sanat Eseri ilişkisi hususunda gecenin ilerleyen saatlerine kadar devam eden oldukça etkileyici bir sohbet yapmışlardı. Cumartesi sabahı Manas'ta tatlı bir heyecan yaşanıyordu. Arkadaşlarımız erken saatlerden itibaren bir bir geliyorlardı. İlk olarak Hadi Önal ile Ömer Faruk Er gelmişlerdi. Her ikisi de büyük bir telaşla sunucu metinleri üzerinde bazı eklemeler yapmak istediklerini söyleyerek yeniden bilgisayarın başına geçmişlerdi. Sonra Bedrettin Keleştimur geldi. Kimseler gelmeden hazırlamış olduğu konuşma metnini bana okumak istiyordu. Bir süre sonra Paşa Demirbağ geldi. Daha sonra da, Nihat Kazazoğlu, Şükrü Kacar, R. Mithat Yılmaz, Hasan Özçam, M. Şükrü Baş, Hasan Ergün Yılmaz, Doğan Sever, Necati Demir, Av. Doğan Özdal, Tuncer Sönmez, Mahir Gürbüz, Muammer Aksoy, M. Faik Güngör, Zekeriya Bican, Günerkan Aydoğmuş ve Karani Arda gelmişlerdi. O gün Manas'ta adeta bir bayram havası yaşanıyordu. Hep birlikte birazdan Manas'ı ziyaret edecek olan konuklarımızı bekliyorduk. Saat 11.00'e doğru Prof. Dr. Ahmet Buran Hocamız beraberinde Prof. Dr. Zeynep Kerman, H. Rıdvan Çongur, Dr. Öğr. Üyesi Kürşad Öncül ve Dr. Öğr. Üyesi Nedim Bakırcı ile birlikte

Manas'a geldiler. Konuklarımızı o gün mütevazı toplantı salonumuzda ağırlamıştık. Çaylar yudumlanırken ben de davetimize katılarak bizleri onurlandıran misafirlerimizi bilgilendirmeye çalışıyordum. O sevinçli anlarımızı, daha sonra Hadi Önal'ın davetiyle kürsüye gelen Prof. Dr. Zeynep Kerman ve H. Rıdvan Çongur Hocalarımız yaptıkları takdir dolu konuşmalarıyla taçlandırmışlardı. Son anda ortaya çıkan bazı ufak tefek aksiliklerin de çözülmesiyle artık iyice rahatlamıştım. Çok şükür her şey planladığımız gibi gidiyordu. Sabah 08.30'da Diyarbakır'dan yola çıkan misafirlerimiz öğlene doğru Harput'ta karşılanacak, ardından Elazığ Belediyesi'nin ikram edeceği öğlen yemeği için Balak Gazi Parkı'na gidilecek, daha sonra da hep birlikte Elazığ-Diyarbakır Kültür ve Sanat Buluşması'nın ilk faaliyeti olan Osman Fahri Anısına Kitaplar programına katılacaktık. Diyarbakır'ı kucaklayan bir faaliyete ev sahipliği yapacak olmanın mutluluğunu bütün yüreğimizde yaşıyorduk. Kültür ve Turizm Müdürümüz Tahsin Öztürk, Paşa Demirbağ, Nihat Kazazoğlu, Hadi Önal ile birlikte Harput'ta Alacalı Mescit'in önünde misafirlerimizi beklerken heyecanlıydık. Ben o anlarda yaşadığımız bu tabloyu önceki faaliyetlerimizden biliyordum. Fakat bu defa hissettiklerimiz çok daha farklıydı. Tam da bu dakikalarda, 21 plakalı resmî bir otobüsün park alanına giriş yapıp yavaşladığını görünce, hızlı adımlarla otobüsten inen misafirlere doğru yönelmiştim. TRT Diyarbakır Radyosu Müdürü Fatih Yılmaz'a hoş geldiniz demek için elimi uzattığımda; yüzünde tebessümü hiç eksik olmayan nezaket timsali bu güzel insan; sevgili Şener nihayet istediğin oldu, Elazığ'a geldik, diyerek benimle kucaklaşması sonra da araçtan inen misafirleri tek tek bizlerle tanıştırmaya görülmeye değerdi. Dicle Üniversitesi'nden Prof. Dr. Kenan Haspolat, Diyarbakırlı şairler İbrahim Yavuz, Mevlüt Mergen, TRT Diyarbakır Mahalli İcra Topluluğu Şefi Servet Zeki Ersoy ve Diyarbakır'ın güzide sanatçılarını Elazığ'a hoş geldiniz diyerek bağrımıza basmıştık. Duyguların zirveye çıktığı o anlarda "Demek sen o büyük insanın torunusun" diye kalabalığın arasından Nihat Kazazoğlu ağabeyimizin ağlamaklı sesi duyulmuştu. Paşa Demirbağ hislerine daha fazla hâkim olamamış, ustam dediği ve çok büyük bir hayranlık duyduğu Şark Bülbülü Celal Güzelses'in asil torunu Celal Güzelses'e sarılmış içli içli gözyaşı döküyordu.

MANAS'TAN OSMAN FAHRİ ANISINA KİTAPLAR

Misafirlerimizi öğlen yemeği ikramı için Kayabaşı'na davet ettikten sonra müsaade isteyerek Harput'tan erken ayrılıp toplantının yapılacağı Devlet Korosu Salonuna gitmiştim. Sevgili Kaan ve Remzi; sahne, teknik donanımlar ve oturma düzeniyle alakalı yapılan hazırlıkları tamamlamaya çalışırken, konuşmaların yapılacağı kürsü, program sunucusu Ömer Faruk Er tarafından kontrol ediliyordu. Ben henüz hiç kimsenin gelmediği bu salonda biraz olsun nefeslenmek ve zihnimi toparlamak için arka sıralardaki bir koltuğa oturup kendimle baş başa kalmak istemişim. Biraz sonra bu salonda Elazığlı ve Diyarbakırlı yazarlarımızın katılımlarıyla Manas'tan Osman Fahri Anısına Kitaplar programını gerçekleştirecektik. 1970'li yıllarda ortaya çıkarılan o kahrolası siyasi iklimde, birbirinden ayrı düşürülen iki komşu şehir bugün bilimin ve sanatın aydınlığında yeniden kucaklaşacaklardı. Salonun sessizliği, bir süre sonra gruplar halinde davetimize katılan okuyucuların heyecanlı bekleyişleriyle son bulmuştu. Üniversitemizin kıymetli hocaları, öğrenciler, öğretmenlerimiz ve Manas ailesi tam kadro salondaki yerlerini almışlardı. Daha sonra da Elazığ Valisi Muammer Erol, beraberinde Prof. Dr. Hasan Tahsin Fendoğlu ve Diyarbakırlı misafirlerimizi karşılamıştık. Program, Ömer Faruk Er'in muhteşem sunumuyla başlamıştı. İstiklal Marşı, Bedrettin Keleştimur'un Manas adına yaptığı dikkat çekici selamlama konuşması, Elazığ Devlet Klasik Türk Müziği Korosu'nun kıymetli sanatçıları Emrah Uysal ile Mehtap Sarıkaya'nın okudukları Elazığ ve Diyarbakır türküleri ve Prof. Dr. Zeynep Kerman'ın Osman Fahri hakkında davetlilerin merakla dinlediği o güzel konuşması ile programın birinci bölümü tamamlanmıştı. Artık sıra büyük bir heyecan ile beklenen kitapların tanıtımına gelmişti. TRT'nin unutulmaz programcısı H. Rıdvan Çongur Hocamız belge ve kitaplarla dolu çantasıyla çıkmıştı kürsüye. Prof. Dr. Kenan Haspolat, Nebiler, Sahabiler, Azizler ve

Krallar Kenti Diyarbakır'ı anlatmaya çalışırken süre yetmemişti. Prof. Dr. Mehmet Soysaldı, yüce kitabımızla alakalı ciddi değerlendirmelerde bulunmuştu. Yrd. Doç. Dr. Nedim Bakırcı bizleri o gün masal dünyasına davet etmişti. İbrahim Yavuz, çocukluk yıllarının Diyarbakır'ını anlatan şiirlerini okumuştı. R. Mithat Yılmaz, şiirine yansıyan bir Diyarbakır hatırasıyla kürsüden seslenmişti. Görsel tasarımlarıyla kültür hayatımızı bezeyen Tamer Kavuran'ın şiir dünyasıyla da tanışmıştık. Doç. Dr. Âdem Tutar Hocamız doğup büyüdüğü Kozan'ın tarihini konuşmuştu, Mevlüt Mergen ağabeyimizin Diyarbakır Feryadı o gün Elazığ'da bir kez daha yankılanmıştı. O müstesna toplantının son konuğu ise Niğde ilimizde yayınlanan Akpınar dergisi olmuştu. Ömer Faruk Er kardeşimin takdimiyle kürsüye davet edilen Elazıglı ve Diyarbakırlı yazarlarımızı dinlerken çok duygulanmıştım. Yıllar önce Kültür Bakanlığı Kitap Satış Mağazasında yaşadığım o muhteşem imza günlerini, yıllar sonra bilgi şölenlerine dönüştürerek koca koca salonlara taşımanın mutluluğunu yaşıyordum.

CELAL GÜZELSES VE ENVER DEMİRBAĞ'A SAYGI

Akşama doğru misafirlerimiz ile birlikte yeniden Harput'a çıkmıştık. Kayabaşı'nda ikram edilen çaylarımızı yudumlarırken, yakın ve uzak masalardan gelen mutlu sesler daha sonra bizleri Atatürk Kültür Merkezi'ne taşıyan araçlarda da devam etmişti... Fırat Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi'ndeki heyecanlı bekleyişler, nihayet Ömer Faruk Er kardeşimin takdimleriyle bir büyük coşkuya dönüşmüştü. Hayatımın en mutlu anlarından birini daha yaşıyordum. Salondaki muhteşem tablo görülmeye değerdi. Otuz yıldır gerçekleştirdiğimiz hemen her faaliyeti bizlere inanarak destekleyen hemşerilerimiz bu anlamlı gecenin detanığı olmak istemişlerdi. Paşa Demirbağ, büyük ustanın torunu Celal Güzelses ile aynı sırada oturuyordu. Elazığ Valisi Muammer Erol ve Diyarbakır Valisi Mustafa Toprak bu müstesna geceye Elazıglı ve Diyarbakırlı yöneticiler ile birlikte gelmişlerdi. Ancak rahatsızlığı nedeniyle üç gün önce hastaneye kaldırılan sanatçı arkadaşımız Fethi Açıkgöz bu faaliyete ne yazık ki katılamamıştı. Program, İstiklal Marş'ının okunmasıyla başlamış, hemen ardından da açılış konuşmalarıyla devam etmişti... Bedrettin Keleştimur konuşmasını, "Tarihin iki sevdalı şehri Diyarbakır ve Elâzığ!" diyerek noktalamıştı. Prof. Dr. Hasan Tahsin Fendoğlu'nun, "Bu toplumu maalesef birileri barışa ve kardeşliğe susamış hale getirdiler" şeklindeki ifadelerini dakikalarca alkışlamıştık. Diyarbakır Valisi Mustafa Toprak yaptığı konuşmasında, "Eğer ki biz gönül penceremizi, sevgi penceremizi, hoşgörü penceremizi hiç bir önyargı olmadan olabildiğince açabilirsek ve gönül dolusuyla karşımızdaki kişileri de dinleyebilirsek ve anlayabilirsek, bunu da kardeşlik duygularıyla birleştirebilirsek, bizim aramızda bir problem olmaz" diyerek kardeşlik bağlarımızın önemine dikkat çekmek istemişti

Elazığ Valisi Muammer Erol, o unutulmaz akşamın hikâyesini çok güzel özetlemiş, konuşmalarını yaparken de bilhassa benimle göz göze gelmek istemişti. Elazığ'da güzel gönüllü insanlar var; güzel düşünüyorlar ve güzellik üretmek istiyorlar, diyordu. Ve konuşmasının devamında da, "Bize sadece onların gayretlerine hamilik yapmak, işi kolaylaştırmak, destek olmak kalıyor" şeklinde sürdürmüştü konuşmasını... Açılış konuşmalarının ardından Celal Güzelses ve Enver Demirbağ için hazırladığımız belgeseller izlendi. Ardından da birkaç güzel Diyarbakır türküsü ile şehrimizin güzel insanları selamlandı. Ömer Faruk Er kardeşimin kusursuz yönetimiyle devam eden bu muhteşem programın ikinci bölümü TRT Avaz ve TRT Anadolu kanallarından bütün Türkiye'ye canlı olarak yayınlanacaktı. Diyarbakırlı ve Elazıglı sanatçılarımızın sahneye davet edildikleri o anlarda salondan çok büyük bir alkış sesi yükselmişti. O akşam Elazığ'ın ve Diyarbakır'ın en güzel türkülerini dinlemiş; Paşa Demirbağ'ı, Servet Zeki Ersoy'u, Nihat Kazazoğlu'nu, Abdülkadir Büyüksayar'ı, Bilal Samancı'yı, Adnan Çilesiz'i, Cemal Temel'i, Hasan Öztürk'ü, Şevki Özdemir'i, Zülfü Demirtaş'ı, Veysel Sulukaya'yı doya doya alkışlamıştık. Ve nihayet bir önemli faaliyeti daha

yüzümüzün aklıyla tamamlamıştık. Sanatçı kardeşlerimize çiçek ve katılım belgeleri takdim edilirken; ben bu anlamlı geceyi ülkemizin gündemine taşıyan TRT'nin canlı yayın aracına giderek yayın ekibini kutlamak istemişim. Pazartesi günü yaptığımız etkinliklerin görüntü kayıtlarını arşivlemek amacıyla önce NGK İletişim Lisesi'ne daha sonra da Fırat TV'ye gitmiş, işlerimi tamamladıktan sonra da valiliğe uğramıştım. Değerli Valimiz, ziyaretimden pek memnun kalmıştı. "Şener Bey, çokiyi oldu; sana ve arkadaşlarına teşekkür ediyorum" diyerek takdirlerini ifade etmiş, yapılan bu faaliyetin ülkemizin birliğine ve huzuruna çok büyük katkılar sağlayacağını söylemişti. Manas'ın faaliyet arşivinde çok önemli bir yere sahip olan Elazığ Diyarbakır Buluşması iki komşu şehrimizi bilimin ve sanatın aydınlığında yeniden kucaklaştırmıştı. Ve nihayetinde de Elazığ Diyarbakır'ı, Diyarbakır'da Elazığ'ı çok sevmişti.

"Elazığ'dan bir akşam görünümü"

KAYBETTİKLERİMİZ

1. 28.02.2019 AHMET GÜNDOĞDU
2. 22.03.2019 İBRAHİM KULUÖZTÜRK
3. 14.04.2019 ÖMER CANPOLAT
4. 15.04.2019 BAKİ AYDIN
5. 02.05.2019 DİLAVER AYDEN
6. 07.05.2019 ŞÜKRAN SEVER
7. 26.05.2019 LEVENT ERGÜN
8. 29.05.2019 YILMAZ ERTÜRK
9. 30.06.2019 HATİCE GÜLER DOĞAN
10. 13.07.2019 OSMAN ÖZ
11. 23.07.2019 ADALET GÜL
12. 29.07.2019 HÜSEYİN POLAT ÇÖTELİ
13. 02.08.2019 NURETTİN KENT
14. 08.08.2019 İBRAHİM SITKI YALÇIN

ELA ZI Ğ

KÜLTÜR ve TANITMA VAKFI DERGİSİ

Sokullu Mehmet Paşa Cad. Ece Sok.
No: 15/3 Dikmen/ANKARA
Tel: 0 312 4802880 • Faks: 0 312 4803808
Eposta: info@elazigvakfi.org.tr • elazigvakfi@gmail.com

www.elazigvakfi.org.tr